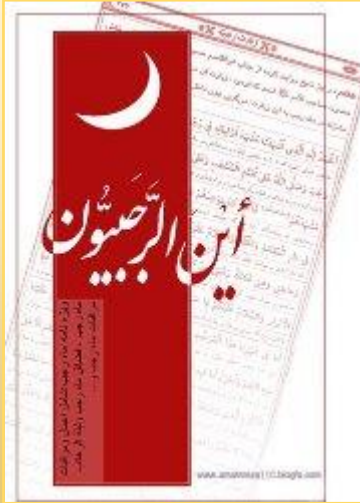

بِسْمِ اللَّهِ الرَّحْمَنِ الرَّحِيمِ

اعمال ماه مبارك

رجب

اعمال مشترك این ماه
اعمال مخصوص شبها و روزهای ماه رجب

شب اول ماه

روز اول ماه

نماز حضرت سلمان

شب ليلة الرغائب

شب سیزدهم ماه

روز سیزدهم ماه

روز چهاردهم ماه

شب نیمه ماه

روز نیمه رجب

عمل ام داوود

شب بیست و هفتم ماه رجب (شب مبعث)

کرامات قبر امیر مؤمنان (علیه السلام) در شب مبعث، به روایت ابن بطوطه

روز بیست و هفتم ماه

روز آخر ماه

این اعمال که مخصوص روز معینی نیست، بلکه در تمام ماه انجام می شود، بسیار است، از جمله:

۱- در تمام ماه رجب، این دعا را بخواند:

يَا مَنْ يَمْلِكُ حَوَائِجَ السَّائِلِينَ، وَيَعْلَمُ ضَمِيرَ الصَّامِتِينَ، لِكُلِّ مَسْئَلَةٍ
ای که مالک حاجات خواستارانی و ای که نهاد خاموشان دانی برای هر خواسته ای
مِنْكَ سَمْعٌ حَاضِرٌ، وَجَوَابٌ عَتِيدٌ، اَللّٰهُمَّ وَمَوَاعِيدِكَ الصَّادِقَةَ، وَايَادِكَ
از جانب تو گوشى شنوا و پاسخی آماده است خدایا به حق وعده های راستت و نعمتهای
الْفَاضِلَةَ، وَرَحْمَتِكَ الْوَاسِعَةَ، فَاسْئَلُكَ اَنْ تُصَلِّيَ عَلٰى مُحَمَّدٍ وَاٰلِ
بسیار و رحمت وسیعت از تو خواهم که درود فرستی بر محمد و آل
مُحَمَّدٍ، وَاَنْ تَقْضِيَ حَوَائِجِي لِلدُّنْيَا وَالْآخِرَةِ، إِنَّكَ عَلٰى كُلِّ شَيْءٍ قَدِيرٌ. (۱)
محمد و حوایج دنیا و آخرت را برآوری که براستی تو بر هر چیز توانایی.

۲- بخواند دعایی را که امام صادق(علیه السلام) در هر روز از ماه رجب آن را می خواندند:

حَابِ الْوَافِدُونَ عَلَى غَيْرِكَ، وَحَسِيرِ الْمُتَعَرِّضُونَ إِلَّا لَكَ، وَصَاعٌ
نومید شدند آنان که بر دیگری جز تو وارد شدند و زیانکار شدند کسانی که به غیر از تو رو کردند و تباه گشتند
الْمُلْمُؤُونَ إِلَّا بِكَ، وَاجْدَبِ الْمُتَنَجِّعُونَ إِلَّا مَنْ انْتَجَعَ فَضْلَكَ، بِابْنِكَ مَفْتُوحٌ
آنان که جز به درگاه تو فرود آمدند و گرفتار قحطی شدند کسانی که جز از فضل تو پوییدند در خانه ات به روی
لِلرَّاعِبِينَ، وَحَيِّزِكَ مَبْدُولٌ لِلظَّالِمِينَ، وَ فَضْلِكَ مُبَاحٌ لِّلسَّائِلِينَ، وَ نَيْلِكَ
مشتاقان باز و خیر و نیکیت به خواستاران عطا شده و فضل و بخشش برای خواهندگان مباح و آزاد است
مُتَاحٌ لِلْأَمْلِيْنَ، وَ رِزْقِكَ مَبْسُوطٌ لِمَنْ عَصَاكَ، وَ حِلْمُكَ مُعْتَرِضٌ لِمَنْ نَاوَاكَ،
عطایت برای آرزومندان مهیاست و روزیت حتی برای کسانی که نافرمانیت کنند گسترده است و بردباریت حتی در مورد
آن که به دشمنیت برخاسته شامل است
عَادَتُكَ الْإِحْسَانَ إِلَى الْمُسِيئِينَ، وَ سَبِيلُكَ الْإِنْقَاءَ عَلَى الْمُعْتَدِينَ،
شیوه ات نیکی به بدکاران است و راه و رسمت فرصت دادن به سرکشان است
اَللّٰهُمَّ فَاهِدِنِي هَدَى الْمُهْتَدِينَ، وَ ارْزُقْنِي اجْتِهَادَ الْمُجْتَهِدِينَ،
خدایا پس مرا به راه راه یافتگان رهبری کن و کوشش کوشایان را روزیم کن
وَ لَا تَجْعَلْنِي مِنَ الْغَافِلِينَ الْمُبْعَدِينَ، وَ اغْفِرْ لِي يَوْمَ الدِّينِ. (۲)
و قرارم مده از بی خبران دور شده از دربارت و در روز جزا گناهم بیامرزم.

۳- شیخ در «مصباح» از امام صادق(علیه السلام) روایت کرده است که آن حضرت فرمود: در ماه رجب این دعا را بخوان:

اَللّٰهُمَّ اِنِّيْ اَسْئَلُكَ صَبْرَ الشَّاكِرِيْنَ لَكَ، وَعَمَلَ الْخَائِفِيْنَ مِنْكَ، وَيَقِيْنَ
خدایا از تو خواهم شکیبایی سپاسگزاران را و کردار ترساندگانت را و یقین
الْعَابِدِيْنَ لَكَ، اَللّٰهُمَّ اَنْتَ الْعَلِيُّ الْعَظِيْمُ، وَاَنَا عَبْدُكَ الْبَائِسُ الْفَقِيْرُ، اَنْتَ
پرستندگان را خدایا تو والا و بزرگی و من بنده مستمند بی نوای توام تویی
الْغَنِيُّ الْحَمِيْدُ، وَاَنَا الْعَبْدُ الدَّلِيْلُ، اَللّٰهُمَّ صَلِّ عَلٰى مُحَمَّدٍ وَاٰلِهِ، وَاْمُنُّنْ
بی نیاز ستوده و منم بنده خوار درگاه خدایا درود فرست بر محمد و آلش و منت نه
بِعْنَاكَ عَلَى فَقْرِيْ، وَبِحِلْمِكَ عَلَى جَهْلِيْ، وَبِقُوَّتِكَ عَلَى ضَعْفِيْ، يَا قَوِيُّ
بوسیله توانگریت بر فقر و نداریم و به بردباریت بر نادانیم و به نیرویت بر ناتوانیم ای نیرومند و
يا عَزِيْزُ، اَللّٰهُمَّ صَلِّ عَلٰى مُحَمَّدٍ وَاٰلِهِ الْاَوْصِيَاءِ الْمَرْضِيِّينَ، وَاكْفِنِيْ مَا
ای با عزت خدایا درود فرست بر محمد و آل او آن اوصیای پسندیده و کفایت کن آنچه
اَهَمَّنِيْ مِنْ اَمْرِ الدُّنْيَا وَالْآخِرَةِ، يَا اَرْحَمَ الرَّاحِمِيْنَ. (۳)

از کار دنیا و آخرت که مرا به اندوه انداخته ! ای مهربان‌ترین مهربانان.

«سید بن طاووس» نیز این دعا را در «اقبال»، روایت کرده است و از روایت او به دست می‌آید که این دعا از جامع‌ترین دعاها است که در همه اوقات می‌توان آن را خواند. (۴)

۴- شیخ طوسی می‌فرماید: مستحب است، هر روز این دعا را بخوانند:

اللَّهُمَّ يَا ذَا الْمَنِّ السَّابِغَةِ، وَالْأَلَاءِ الْوَارِعَةِ، وَالرَّحْمَةِ الْوَاسِعَةِ، وَالْقُدْرَةِ

خدایا ای دارای عطاهای فراوان و نعمتهای بخش شده و رحمت گشاده و نیروی

الْجَامِعَةِ، وَالنَّعْمِ الْجَسِيمَةِ، وَالْمَوَاهِبِ الْعَظِيمَةِ، وَالْأَيَادِي الْجَمِيلَةَ،

تام و تمام و نعمتهای بزرگ و موهبت‌های سترگ و بخشش‌های نیکو

وَالْعَطَايَا الْجَزِيلَةَ، يَا مَنْ لَا يُنْعَثُ بِتَمَثِيلٍ، وَلَا يُمْتَلُّ بِنَظِيرٍ، وَلَا يُغْلَبُ بِظَهِيرٍ،

و دهشتهای کامل ای که به مثال آوردن وصف نتوان کرد و ای که به نظیری تشبیه نتوان نمود و ای که با کمک گرفتن مغلوب نشوی

يَا مَنْ خَلَقَ فَرَزَقًا، وَاللَّهُمَّ فَانْطِقْ، وَابْتَدَعْ فَشَرَعَ، وَعَلَا فَارْتَفَعَ،

ای که آفرید و روزی داد و الهام کرد گویایش کرد و ابداع کرده سپس شروع کرد و برتر شد پس مرتفع گردید

وَ قَدَّرَ فَاحْسَنَ، وَ صَوَّرَ فَاتَّقَنَ، وَاحْتَجَّ فَابْلَغَ، وَانْعَمَ فَاسْبَغَ،

و اندازه گرفت و نیکو گرفت و نقش کرد پس محکم ساخت و حجت آورد و رساند و نعمت داد و فراوان کرد

وَ أَعْطَى فَاجْزَلَ، وَ مَنَحَ فَافْضَلَ، يَا مَنْ سَمَا فِي الْعِزِّ فَفَاتَ حَوَاطِرَ الْأَبْصَارِ،

و عطا کرده و آن را افزون کرد و بخشید و زیاده بخشید ای که در عزت چنان بالاست که از دیدگاه چشمها در گذشته

وَ دَنَا فِي اللَّطِيفِ فَجَازَ هَوَاجِسَ الْأَفْكَارِ، يَا مَنْ تَوَحَّدَ بِالْمَلِكِ فَلَا نِدَّ لَهُ

و در لطف چنان نزدیک است که از آنچه در افکار خطور کند گذشته ای که در فرمانروایی یکتا است که همتایی برای او

فِي مَلَكُوتِ سُلْطَانِهِ، وَ تَفَرَّدَ بِالْأَلَاءِ وَالْكَبْرِيَاءِ فَلَا ضِدَّ لَهُ فِي جَبْرُوتِ شَأْنِهِ،

در قلمرو سلطنتش نیست و به بخششها و بزرگواری یگانه است که رقیبی برای او در جبروت مقامش نیست

يَا مَنْ حَارَتْ فِي كِبْرِيَاءِ هَيْبَتِهِ دَقَائِقُ لَطَائِفِ الْأَوْهَامِ،

ای که در بزرگی هیبتش ریزه کاریهای دقیق اندیشه‌ها سرگردان گشته و

وَ انْحَسَرَتْ دُونَ إِدْرَاكِ عَظَمَتِهِ حَطَائِفُ أَبْصَارِ الْأَنَامِ، يَا مَنْ عَنَتِ الْوُجُوهُ لِهَيْبَتِهِ،

دیده‌های تیزبینان در مقام ادراک عظمتش وامانده است ای که چهره‌ها در برابر هیبتش زبون گشته

وَ خَضَعَتِ الرَّقَابُ لِعَظَمَتِهِ، وَ وَجِلَتِ الْقُلُوبُ مِنْ خِيفَتِهِ،

و گردن‌ها در مقابل عظمتش خاضع شده و دل‌ها از ترسش هراسان گشته است

أَسْأَلُكَ بِهَذِهِ الْمُدْحَةِ الَّتِي لَا تَنْبَغِي إِلَّا لَكَ، وَ بِمَا وَآيَتِ بِهِ عَلَى نَفْسِكَ

از تو خواهم به حق همین ستایشی که جز برای تو شایسته دیگری نیست و بدانچه بر عهده خود گرفته ای

لِدَاعِيكَ مِنَ الْمُؤْمِنِينَ، وَ بِمَا ضَمِنْتَ الْإِجَابَةَ فِيهِ عَلَى نَفْسِكَ لِلدَّاعِينَ،

برای خوانندگان از مؤمنین و بدانچه اجابت آن را بر خویش ضمانت کرده ای برای خوانندگان

يَا أَسْمَعَ السَّمَاعِينَ، وَأَبْصَرَ النَّاطِرِينَ، وَ أَسْرَعَ الْحَاسِبِينَ، يَا ذَا الْقُوَّةِ الْمَتِينِ،

ای شنواترین شنوایان و ای بیناترین بینایان و ای سریعترین حسابگران ای که دارای نیرویی محکم هستی

صَلِّ عَلَى مُحَمَّدٍ خَاتَمِ النَّبِيِّينَ وَ عَلَى أَهْلِ بَيْتِهِ، وَأَقْسِمُ لِي فِي شَهْرِنَا هَذَا

درود فرست بر محمد خاتم پیامبران و بر خاندان او و قسمت من کن در این ماه

خَيْرٍ مَا قَسَمْتَ، وَاحْتِمِ لِي فِي قَضَائِكَ خَيْرَ مَا حَتَمْتَ،

بهترین قسمتهایی که کرده ای و مسلم کن برایم در آنچه مقدر کرده ای بهترین چیزی را که مسلم کرده ای

وَاحْتِمِ لِي بِالسَّعَادَةِ فِيمَنْ حَتَمْتَ، وَ أَحِينِي مَا أَحْيَيْتَنِي مُؤَفُّورًا،

و مهر کن زندگیم را به خوشبختی در زمره کسانی که زندگیشان را مهر کرده ای و زنده ام بدار تا زمانی که زنده ام داری

پرروزی باشم

وَ أَمْتِنِي مَسْرُورًا وَ مَغْفُورًا، وَ تَوَلَّ أَنْتَ نَجَاتِي مِنْ مُسَائِلَةِ الْبَرْزَخِ،

و در حال شادمانی و آرمزیدگی بمیرانم و خودت عهده دار نجاتم از سؤال و جواب برزخ بشو
 وَ اِذْ رَأَىٰ عَتَّىٰ مُنْكَرًا وَ نَكِيرًا، وَ اِرْ عَيْنِي مُبَشِّرًا وَ بَشِيرًا، وَ اجْعَلْ لِي اِلَىٰ رِضْوَانِكَ
 و منکر و نکیر را از من دفع کن و مبشر و بشیر (دو فرشته رحمت) را به چشمم آر و قرار ده برایم راهی بسوی رضوان
 وَ جَنَانِكَ مَصِيرًا، وَ عَيْشًا قَرِيرًا، وَ مُلْكًا كَبِيرًا، وَ صَلِّ عَلَيَّ مُحَمَّدًا وَ اٰلِهِ كَثِيْرًا. (۵)
 و بهشتت و زندگی خوش و خرمت و فرمانروایی بزرگت و درود فرست بر محمد و آلش بسیار.

۵- مرحوم «شیخ طوسی» از شیخ کبیر ابوجعفر محمد بن عثمان بن سعید، که از نواب چهارگانه حضرت مهدی (علیه السلام) است این روایت را از آن حضرت نقل کرده است، که در هر روز از ایام رجب، این دعا را بخوان:

بِسْمِ اللّٰهِ الرَّحْمٰنِ الرَّحِيْمِ

به نام خداوند بخشنده مهربان

اَللّٰهُمَّ اِنِّيْ اَسْئَلُكَ بِمَعَانِيْ جَمِيْعٍ مَا يَدْعُوْكَ بِهٖ وَاُولَاةُ اَمْرِكَ، اَلْمَأْمُوْنُوْنَ عَلٰى سِرِّكَ،

خدایا از تو خواهم به حق معانی تمام آنچه بوسیله آنها والیان فرمان تو را خوانند آنان که امین بر سر پنهانی تو هستند
 اَلْمُسْتَبْشِرُوْنَ بِاَمْرِكَ، اَلْوَاصِفُوْنَ لِقُدْرَتِكَ، اَلْمُعْلِنُوْنَ لِعَظَمَتِكَ،

و به دستورت مزده جویند و نیرویت را توصیف کنند و عظمتت را آشکارا اعلام کنند

اَسْئَلُكَ بِمَا نَطَقَ فِيْهِمْ مِنْ مَّشِيَّتِكَ، فَجَعَلْتَهُمْ مَعَادِنَ لِكَلِمَاتِكَ، وَ اَرْكَانًا

از تو خواهم بدانچه گویا شده درباره ایشان از اراده ات و بدین سبب ایشان را معادن کلمات خویش

لِتَوْحِيْدِكَ وَآيَاتِكَ وَمَقَامَاتِكَ الَّتِي لَا تَعْطِيْلَ لَهَا فِى كُلِّ مَكَانٍ،

و پایه های یگانگی و نشانه ها و مقامات خویش قرارشان دادی آن مقاماتی که در هیچ جا تعطیل ندارد

يَعْرِفُكَ بِهَا مَنْ عَرَفَكَ، لَا فَرْقَ بَيْنَكَ وَبَيْنَهَا اِلَّا اَنَّهُمْ عِبَادُكَ وَخَلْقُكَ،

و هرکه تو را بشناسد بوسیله آنها شناخته، میان تو و آنها فرقی نیست جز این که ایشان بندگان تو و مخلوق تو

فَتَقُّهَا وَ رَتَّقُهَا بِبَيْدِكَ، بَدُوْهَا مِنْكَ وَعَ وُدُّهَا اِلَيْكَ، اَعْضَادٌ وَ اَشْهَادٌ وَ مَنَاةٌ وَ اَدْوَادٌ،

و فتق و رتق کارشان بدست توست شروعشان از جانب تو و بازگشتشان بسوی توست کمک کاران و گواهان و میزانه

وَ حَ فَطَلَةٌ وَ زُوَادٌ، فِيْهِمْ مَلَاتٌ سَمَائِكَ وَ اَرْضِكَ، حَتَّىٰ ظَهَرَ اَنْ لَا اِلٰهَ اِلَّا اَنْتَ،

و مدافعان و نگهبانان و بازرسان هستند که بدیشان آسمان و زمینت را پر کرده ای تا معلوم شد که معبودی جز تو نیست

فَبِذَلِكَ اَسْئَلُكَ، وَ بِمَوَاقِعِ الْعِزِّ مِنْ رَحْمَتِكَ، وَ بِمَقَامَاتِكَ وَ غَلَامَاتِكَ،

پس بدان وسیله از تو می خواهم و به جاهای عزیز و ارجمند نزول رحمتت و به مقامات

اَنْ تُصَلِّيَ عَلٰى مُحَمَّدٍ وَ اٰلِهِ، وَ اَنْ تَزِيْدَنِيْ اِيْمَانًا وَ تَثْبِيْتًا،

و نشانه هایت که درود فرستی بر محمد و آلش و ایمان و پایداریم را (در دین) بیفزایی ای که در عین آشکاری پنهانی

يَا بَاطِنًا فِى طُهْرِهِ، وَظَاهِرًا فِى بُطُوْنِهِ وَمَكْنُوْنِهِ، يَا مُفَرِّقًا بَيْنَ النُّوْرِ وَالدِّيْجُوْرِ،

ای که در عین پنهانی و مستوری آشکاری، ای جداکننده نور

يَا مَوْضُوْفًا بِغَيْرِ كُنْهِ، وَ مَعْرُوْفًا بِغَيْرِ شَبْهِهِ، حَادًّا كُلَّ مَحْدُوْدٍ،

و ظلمت ای که بدون رسیدن به کنه و حقیقت تو را وصف کنند و بدون شبیه تو را بشناسند، اندازه گیر هر چیز محدود

وَ شَاهِدًا كُلَّ مَشْهُوْدٍ، وَ مُوَجِدًا كُلَّ مُوْجُوْدٍ، وَ مُحْصِيَ كُلَّ مَعْدُوْدٍ، وَ فَاقِدًا كُلَّ مَفْقُوْدٍ،

و گواه هر گواهی شده، و هستی ده هر موجود، و شمارنده هر معدود، و گم کننده هر گمشده،

لَيْسَ دُوْنَكَ مِنْ مَّعْبُوْدٍ، اَهْلُ الْكِبْرِيَاءِ وَ الْجُوْدِ، يَا مَنْ لَا يَكْتَفِيْ بِكَيْفِ،

معبودی جز تو نیست، ای شایسته بزرگی و بخشش ای که به وصف و چگونگی درنیایی

وَ لَا يُؤَيِّنُ بَآئِنٍ، يَا مُحْتَجِبًا عَنْ كُلِّ عَيْنٍ، يَا دِيْمُوْمٌ يَا قِيُوْمٌ، وَ عَالِمٌ كُلِّ مَعْلُوْمٍ،

و در جایی جایگیر نشوی، ای در پرده از هر دیده ای جاویدان، ای پایدار و ای دانای هر دانسته

صَلِّ عَلٰى عِبَادِكَ الْمُتَنَجِّبِيْنَ، وَ بَشْرِكَ الْمُحْتَجِبِيْنَ،

درود فرست بر بندگان برگزیده ات و انسانهایت که در پرده اند

وَ مَلَائِكَتِكَ الْمُقَرَّبِيْنَ، وَ بُهْمِ الصَّاقِيْنَ الْحَاقِيْنَ، وَ بَارِكْ لَنَا فِى شَهْرِنَا

و فرشتگان مقربت، و گمنامان صف زده و مهبای فرمانت، و مبارک کن بر ما

هَذَا الْمُرَجَّبِ الْمَكْرَمِ، وَ مَا بَعْدَهُ مِنَ الْاَشْهُرِ الْحُرْمِ، وَ اَسْبِعْ عَلَيْنَا فِيْهِ

در این ماه بزرگ و گرمی و ماههای حرام و پس از آن و فراوان کن
 النَّعْمَ، وَ أَجْزَلَ لَنَا فِيهِ الْقِسْمَ، وَ أَبْرَزَ لَنَا فِيهِ الْقِسْمَ، بِاسْمِكَ الْأَعْظَمِ
 در این ماه بر ما نعمتها را و سرشار کن در آن برای ما سهمها را و سوگندهای ما را در این ماه به انجام رسان به حق نام
 الْأَعْظَمِ الْأَجْزَلَ الْأَكْرَمِ، الَّذِي وَصَعْتَهُ عَلَى النَّهَارِ فَأَصَاءَ، وَ عَلَى اللَّيْلِ
 اعظم و بزرگترت که برتر و گرمی ترین نامهاست آن نامی را که بر روز نهادی و روشن گشت و بر
 فَأُظْلَمَ، وَأُغْفِرَ لَنَا مَا تَعَلَّمْنَا مِنَّا وَ لَا نَعْلَمُ، وَ أَعْصِمْنَا مِنَ الدُّنُوبِ خَيْرَ الْعِصْمِ،
 شب گذاردی پس تاریک شد و بیمارز برای ما آنچه تو از ما دانی و ما ندانیم و نگاهمان دار از گناهان به بهترین
 وَ أَكْفِنَا كَوَافِيَ قَدْرِكَ، وَ أَمُنْ عَلَيْنَا بِحُسْنِ نَظْرِكَ، وَ لَا تَكِلْنَا إِلَى غَيْرِكَ،
 نگهداری و با کفایت خویش ما را از کفایت قضا و قدرت بی نیاز کن و با نیک نظری خود بر ما ممت نه و ما را به غیر
 خودت وامگذار
 وَ لَا تَمْتَعْنَا مِنْ خَيْرِكَ، وَ بَارِكْ لَنَا فِيهَا كَتَبْتَهُ لَنَا مِنْ أَعْمَارِنَا، وَ أَصْلِحْ لَنَا
 و از خیر و نیکیت منعمان مفرما و مبارک گردان برای ما در آنچه از عمرمان مقدر فرموده ای، و اصلاح گردان برای ما
 حَبِيئَةَ أَسْرَارِنَا، وَ أَعْطِنَا مِنْكَ الْأَمَانَ، وَ أَسْتَعْمِلْنَا بِحُسْنِ الْإِيمَانِ،
 اسرار پوشیده مان را ، و از جانب خود به ما ایمنی و امان ببخش و ما را با ایمان خوب به کار وادار
 وَ بَلِّغْنَا شَهْرَ الصِّيَامِ وَ مَا بَعْدَهُ مِنَ الْإَيَّامِ وَ الْأَعْوَامِ، يَا ذَا الْجَلَالِ وَ الْإِكْرَامِ^(۱).
 و برسان ما را به ماه روزه و روزها و سالهای بعد از آن، ای صاحب جلالت و بزرگواری.

۶- شیخ طوسی در روایت دیگری از ناحیه مقدسه حضرت مهدی(علیه السلام)، توسط شیخ ابوالقاسم حسین بن
 روح(رحمه الله) که از نواب خاص است این دعا را برای ایام ماه رجب نقل کرده است:
 اللَّهُمَّ إِنِّي أَسْأَلُكَ بِالْمَوْلُودَيْنِ فِي رَجَبٍ، مُحَمَّدَ بْنَ عَلِيٍّ الثَّانِي، وَابْنِهِ
 خدایا من از تو خواهم به حق دو مولود در ماه رجب یعنی محمد بن علی دوم (حضرت جواد) و فرزندش
 عَلِيٌّ بْنَ مُحَمَّدٍ الْمُتَنَجِّبِ، وَآتَقَرَّبُ بِهِمَا إِلَيْكَ خَيْرَ الْقُرْبِ، يَا مَنْ إِلَيْهِ
 علی بن محمد آن امام برگزیده و تقرب جویم بوسیله آن دو بسویت به بهترین تقرب ای که از او
 الْمَعْرُوفُ طَلِبُ، وَفِيهَا لَدَيْهِ رُغْبٌ، أَسْأَلُكَ سُؤَالَ مُقْتَرِفِ مُذْنِبٍ، قَدْ
 احسان و نیکی جویند و همه آنچه را نزد اوست راغبند از تو خواهم خواستن خطاکار و گنهکاری که
 أَوْبَقْتَهُ دُنُوبُهُ، وَأَوْتَقْتَهُ عُيُوبُهُ، فَطَالَ عَلَى الْخَطَايَا دُنُوبُهُ، وَمِنَ الرَّزَايَا
 گناهانش او را به نابودی کشانده و عیبهایش او را در بند افکنده و شیوه اش بر خطاکاری طولانی شده و کارهایش با رنج
 خُطُوبُهُ، يَسْأَلُكَ التَّوْبَةَ وَحَسَنَ الْأَوْبَةِ، وَالنُّزُوعَ عَنِ الْحَوْبَةِ، وَمِنَ النَّارِ
 و بلا آمیخته از تو پذیرش توبه و نیکویی هنگام بازگشت و جدایی از گناه و رهایی از آتش
 فَكَأَنَّ رَقَبَتَهُ، وَالْعَفْوَ عَمَّا فِي رِبْقَتِهِ، فَأَنْتَ مَوْلَايَ أَعْظَمَ أَمَلِهِ وَثِقَتِهِ،
 و گذشتن تو را از آنچه در گردن خواهان است پس تویی ای مولای من بزرگترین آرزو و تکیه گاهش
 اللَّهُمَّ وَأَسْأَلُكَ بِمَسَائِلِكَ الشَّرِيفَةِ، وَ سَائِلِكَ الْمُنِيفَةِ، أَنْ تَتَّعَمَدَنِي فِي
 خدایا از تو خواهم به حق مسأله های شریفه و وسیله های ولایت که مرا در این
 هَذَا الشَّهْرِ بِرَحْمَةٍ مِنْكَ وَاسِعَةٍ، وَنِعْمَةٍ وَازِعَةٍ، وَنَفْسٍ بِمَا رَزَقْتَهَا قَانِعَةٍ،
 ماه فراگیری به رحمت وسیعت و نعمت بخش شده ات و نفس قانعی به من بدهی که قانع باشد
 إِلَى نَزْوِلِ الْحَافِرَةِ، وَمَحَلِّ الْأَخِرَةِ، وَمَا هِيَ إِلَيْهِ صَائِرَةٌ. (۷)
 بدانچه روزیش کرده ای تا آن هنگام که به گور درآید و به جایگاه آخرت و آنچه سرانجام اوست برود.

۷- همچنین شیخ طوسی روایت کرده است از جناب ابوالقاسم حسین بن روح(رحمه الله) - که نایب خاص حضرت
 صاحب الأمر(علیه السلام) است - فرمود: در ماه رجب، به هر يك از مشاهد مشرفه که رفتی، با این عبارت، آن معصوم را
 زیارت کن. وقتی که داخل شدی بگو:
 الْحَمْدُ لِلَّهِ الَّذِي أَشْهَدْنَا مَشْهَدَ أَوْلِيَائِهِ فِي رَجَبٍ، وَأَوْجَبَ عَلَيْنَا مِنْ
 ستایش خدایی را سزااست که ما را در ماه رجب به زیارتگاه اولیایش رسانید و واجب کرد بر ما از

حَقِّهْمَ مَا قَدْ وَجَبَ، وَ صَلَّى اللهُ عَلَى مُحَمَّدٍ الْمُتَنَجِّبِ، وَ عَلَى أَوْصِيَائِهِ الْحُجَبِ،
 حق ایشان آنچه را که واجب بود و درود خدا بر محمد برگزیده و بر اوصیا در پس پرده اش
 اللَّهُمَّ فَكَمَا أَشْهَدْتَنَا مَشْهَدَهُمْ، فَأَنْجِرْ لَنَا مَوْعِدَهُمْ، وَ أُوْرِدْنَا
 خدایا چنانچه ما را موفق به زیارت مرقدشان کردی پس وعده آنها را نیز درباره ما وفا کن و ما را در جای ورود آنها
 مَوْرِدَهُمْ، غَيْرَ مُحَلَّتَيْنِ عَنْ وَرْدِ دَارِ الْمُقَامَةِ وَ الْخُلْدِ، وَ السَّلَامُ عَلَيْكُمْ،
 وارد کن نه این که ما را از ورود در خانه اقامت و خلود دور سازند و سلام بر شما
 إِنِّي قَصَدْتُكُمْ وَ اعْتَمَدْتُكُمْ بِمَسْأَلَتِي وَ حَاجَتِي،
 که براستی من شما را مقصود خویش قرار داده و در خواسته و حاجتم به شما تکیه کردم
 وَ هِيَ فَكَأَنَّ رَقَبَتِي مِنَ النَّارِ، وَ الْمَقَرُّ مَعَكُمْ فِي دَارِ الْقَرَارِ، مَعَ شَيْعَتِكُمُ الْأَبْرَارِ،
 و آن حاجت و خواسته ام آزادیم از آتش دوزخ است و جایگیر شدنم با شماست در خانه همیشگی با شیعیان نیکوکاران
 وَ السَّلَامُ عَلَيْكُمْ بِمَا صَبَرْتُمْ فِينَعْمَ غُفْبَى الدَّارِ، أَنَا سَائِلُكُمْ وَ أَمْلِكُمْ فِيمَا
 و سلام بر شما به خاطر آن شکیبایی که کردید و چه نیکو است سرانجام آن خانه بهشت، من از شما خواهم و آرزومند
 شمایم در آن
 إِلَيْكُمْ التَّفْوِيضُ، وَ عَلَيْكُمْ التَّغْوِيضُ، فَبِكُمْ يُجَبَّرُ الْمَهِيضُ،
 چیزهایی که در اختیار شماست و تعویض آن بر عهده شماست پس به وساطت شما جوش خورد استخوان شکسته ،
 وَ يُشْفَى الْمَرِيضُ، وَ مَا تَزْدَادُ الْأَرْحَامُ وَ مَا تَغِيضُ، إِنِّي بِسِرِّكُمْ مُؤْمِنٌ، وَ لِقَوْلِكُمْ
 و درمان شود شخص بیمار و آنچه در رحم ها زیاد گردد یا کم شود همانا من به راز شما معتقدم و به گفتار شما
 مُسَلِّمٌ، وَ عَلَى اللهِ بِكُمْ مُقْسِمٌ فِي رَجْعِي بِحَوَائِجِي، وَ قَضَائِهَا وَ إِمضَائِهَا
 تسلیم و خدا را به شما قسم می دهم که از این جا که بازگردم حوابجم را گرفته و برآورده شده و به امضا رسیده باشد
 وَ إِنْجَاحِهَا (۸)، وَ بِشَوْنِي لَدَيْكُمْ وَ صَلَاحِهَا، وَ السَّلَامُ عَلَيْكُمْ
 و بدانها کامیاب گشته و سختیش رفع شده باشد و نیز درباره کارهایم نزد شما و اصلاحش را از او خواهم و سلام بر شما
 سَلَامٌ مُوَدَّعٌ، وَ لَكُمْ حَوَائِجُهُ مُوَدَّعٌ، يَسْأَلُ اللهُ إِلَيْكُمْ الْمَرْجِعَ، وَ سَعْيُهُ
 سلام خداحافظی کننده ای که حاجتهای خود را نزد شما سپرده و از خدا خواهد که دوباره نزد شما آید و
 إِلَيْكُمْ غَيْرَ مُنْقَطِعٍ، وَ أَنْ يَرْجِعَنِي مِنْ حَضْرَتِكُمْ خَيْرَ مَرْجِعٍ إِلَى جَنَابِ
 راهش بسوی شما بریده نشود و نیز خواهم که خدا مرا از محضر شما به بهترین وجهی برگرداند، برگرداند بسوی
 مُمْرِعٍ، وَ حَفْضُ مُوَسَّعٍ، وَ دَعَا وَ مَهْلٍ إِلَى حِينِ الْأَجَلِ، وَ خَيْرٌ مَصِيرٍ
 جایی سرسبز و خرم و زندگانی وسیع و گوارا و در خوشی و آسایش تا هنگام رسیدن مرگ و بهترین سرانجام و
 وَ مَحَلٍّ فِي النَّعِيمِ الْأَزَلِ، وَ الْعَيْشِ الْمُقْتَبَلِ، وَ دَوَامِ الْأُكْلِ، وَ شُرْبِ
 جایگاه در بهشت پر نعمت ازلی و زندگی آینده و خوراکیهای همیشگی و نوشیدن شراب
 الرَّحِيقِ، وَ السَّلْسَلِ وَ عَلٍّ وَ نَهْلٍ، لَا سَامَ مِنْهُ وَ لَا مَلٍّ، وَ رَحْمَةُ اللهِ
 و آب پاکیزه و گوارا در چند بار و یکبار که نوشیدنش خستگی و ملال نیاورد و رحمت خدا
 وَ بَرَكَاتُهُ وَ تَحِيَّاتُهُ [عَلَيْكُمْ] (۹)، حَتَّى الْعَوْدِ إِلَى حَضْرَتِكُمْ، وَ الْفَوْزِ فِي
 و برکات و تحیتهای او بر شما باد تا هنگام بازگشت من به نزد شما و رستگار شدن در
 كَرَّتِكُمْ، وَ الْحَشْرِ فِي زُمْرَتِكُمْ، وَ السَّلَامُ عَلَيْكُمْ، وَ رَحْمَةُ اللهِ وَ بَرَكَاتُهُ
 زمان رجعت شما و محشور شدن در زمره شما و درود بر شما و رحمت خدا و برکاتش
 عَلَيْكُمْ، وَ صَلَوَاتُهُ وَ تَحِيَّاتُهُ، وَ هُوَ حَسْبُنَا وَ نِعْمَ الْوَكِيلُ. (۱۰)
 و درودها و تحیاتش بر شما باد و او ما را بس است و نیکو وکیلی است.

۸- «سید بن طاووس» از محمد بن ذکوان (معروف به محمد سجّاد، که بر اثر سجده های طولانی به این نام، نامیده شده بود) روایت کرده است، که به امام صادق (علیه السلام) عرض کردم: این ماه، ماه رجب است، به من دعایی بیاموز که خداوند متعال مرا با آن منفعت بخشد!

امام (علیه السلام) فرمود: بنویس بسم الله الرحمن الرحيم و بگو در هر شب و روز از ماه رجب، پس از هر نماز:
 بِسْمِ اللهِ الرَّحْمَنِ الرَّحِيمِ

به نام خداوند بخشنده مهربان

يَا مَنْ أَرْجُوهُ لِكُلِّ خَيْرٍ، وَ آمَنْ سَخَطُهُ عِنْدَ كُلِّ شَرٍّ، يَا مَنْ يُعْطِي

ای که برای هر خیری به او امید دارم و از خشمش در هر شری ایمنی جویم ای که می دهد (عطای)

الْكَثِيرَ بِالْقَلِيلِ، يَا مَنْ يُعْطِي مَنْ سَأَلَهُ، يَا مَنْ يُعْطِي مَنْ لَمْ يَسْأَلْهُ وَمَنْ لَمْ

بسیار در برابر (طاعت) اندک ای که عطا کنی به هرکه از تو خواهد ای که عطا کنی به کسی که از تو نخواهد و نه تو

يَعْرِفُهُ تَحَنُّنًا مِنْهُ وَ رَحْمَةً، أَعْطِنِي بِمَسْئَلَتِي إِيَّاكَ، جَمِيعَ خَيْرِ الدُّنْيَا

را بشناسد از روی نعمت بخشی و مهرورزی عطا کن به من به خاطر درخواستی که از تو کردم همه خوبی دنیا

وَجَمِيعَ خَيْرِ الْآخِرَةِ، وَ اصْرِفْ عَنِّي بِمَسْئَلَتِي إِيَّاكَ، جَمِيعَ شَرِّ الدُّنْيَا

و همه خوبی و خیر آخرت را و بگردان از من به خاطر همان درخواستی که از تو کردم همه شر دنیا

وَ شَرِّ الْآخِرَةِ، فَإِنَّهُ غَيْرُ مَنْقُوصٍ مَا أَعْطَيْتَ، وَ زِدْنِي مِنْ فَضْلِكَ يَا كَرِيمٌ.

و شر آخرت را زیرا آنچه تو دهی چیزی کم ندارد (یا کم نیاید) و بیفزای بر من از فضلت ای بزرگوار.

سپس آن حضرت، محاسن شریف خود را، با دست چپ خود گرفت و در حالی که انگشت سبابه دست راست خود را

حرکت داد، با حالت تضرع و التجا این دعا را خواند. سپس گفت:

يَا ذَا الْجَلَالِ وَالْإِكْرَامِ، يَا ذَا النِّعْمَاءِ وَالْجُودِ، يَا ذَا الْمَنِّ وَالطُّوْلِ، حَرِّمَ شَيْئِي عَلَى النَّارِ. (۱۱)

ای صاحب جلالت و بزرگواری ای صاحب نعمت و جود ای صاحب بخشش و عطا حرام کن محاسنم را بر آتش دوزخ.

۹- رسول خدا(صلی الله علیه وآله) فرمود: هر کس در ماه رجب صد مرتبه بگوید: **أَسْتَغْفِرُ اللَّهَ الَّذِي لَا إِلَهَ إِلَّا هُوَ، وَحَدَّهُ لَا**

شَرِيكَ لَهُ وَ أَتُوبُ إِلَيْهِ و در پایان صدقه ای بدهد، خداوند کارش را به رحمت و مغفرت پایان دهد و هر کس **چهارصد**

مرتبه آن را بگوید فضیلت شهیدان را دارد. (۱۲)

۱۰- همچنین رسول خدا(صلی الله علیه وآله) فرمود: کسی که در ماه رجب **هزار** مرتبه **«لَا إِلَهَ إِلَّا اللَّهُ»** بگوید، خداوند برای

او حسنات فراوانی می نویسد. (۱۳)

۱۱- در روایتی آمده است: «هر کس در ماه رجب، در وقت صبح، **هفتاد** مرتبه و شبانگاه نیز **هفتاد** مرتبه بگوید: **«أَسْتَغْفِرُ**

اللَّهَ وَ أَتُوبُ إِلَيْهِ» و پس از آن، دستها را بلند کند و بگوید: **«اللَّهُمَّ اغْفِرْ لِي وَ ثُبِّ عَلَيَّ»** اگر در همان ماه رجب بمیرد،

خداوند از او راضی خواهد بود...». (۱۴)

۱۲- در طول این ماه **هزار** مرتبه بگوید: **«أَسْتَغْفِرُ اللَّهَ ذَا الْجَلَالِ وَ الْأَكْرَامِ مِنْ جَمِيعِ الذُّنُوبِ وَالْآثَامِ»** تا خداوند رحمان وی را

بیامرزد. (۱۵)

۱۳- «سید بن طاووس» در «اقبال» فضیلت فراوانی برای خواندن سوره **«قل هو الله احد»** در ماه رجب نقل کرده است؛ از

جمله از رسول خدا(صلی الله علیه وآله) روایت کرده است: هر کس با نیت پاک در ماه رجب، **ده هزار** مرتبه سوره **«قل هو**

الله احد» را بخواند، وارد عرصه قیامت شود در حالی که از گناه پاک باشد مانند روزی که از مادر متولد شده است، و

هفتاد فرشته به استقبال او می آیند و به وی بشارت بهشت را می دهند.

همچنین آن حضرت برای **هزار** بار خواندن سوره **«قل هو الله احد»** در این ماه و حتی صد بار نیز پاداش زیادی ذکر

کرد. (۱۶)

۱۴- در روایتی از رسول خدا(صلی الله علیه وآله) نقل شده است که آن حضرت فرمود: «هر کس يك روز از ماه رجب را روزه

بدارد، و چهار رکعت نماز بگذارد (هر دو رکعت با يك سلام) و در رکعت اول **صد** مرتبه **«آية الكرسي»** بخواند و در رکعت

دوم، **دویست** مرتبه **«قل هو الله احد»**؛ پیش از مردن جای خود را در بهشت می بیند و یا دیگری جای او را ببیند (و برای

او توصیف کند)». (۱۷)

۱۵- در طول ماه رجب **شصت** رکعت نماز بجا آورد به این نحو که: در هر شب از این ماه، **دو** رکعت نماز بخواند، در هر رکعت، یک مرتبه «حمد» و سه مرتبه «قل یا ایها الکافرون» و یک مرتبه «قل هو الله احد» بخواند و پس از سلام نماز، دستها را بلند کند و بگوید:

لَا إِلَهَ إِلَّا اللَّهُ، وَحْدَهُ لَا شَرِيكَ لَهُ، لَهُ الْمُلْكُ وَ لَهُ الْحَمْدُ، يُحْيِي

معبودی نیست جز خدای یگانه ای که شریک ندارد خاص اوست فرمانروایی و مخصوص اوست ستایش زنده کند

وَيُمِيتُ، وَهُوَ حَيٌّ لَا يَمُوتُ، بِيَدِهِ الْخَيْرُ، وَهُوَ عَلَى كُلِّ شَيْءٍ قَدِيرٌ، وَإِلَيْهِ

ومی میراند و اوست زنده ای که نمیرد هر چه خیر است بدست اوست و او بر هر چیز تواناست و بسوی اوست

الْمَصِيرُ، وَلَا حَوْلَ وَ لَا قُوَّةَ إِلَّا بِاللَّهِ الْعَلِيِّ الْعَظِيمِ، اللَّهُمَّ صَلِّ عَلَى

بازگشت و جنبش و نیرویی نیست مگر بوسیله خدای برتر و بزرگ خدایا درود فرست بر

مُحَمَّدَ النَّبِيِّ الْأُمِّيِّ وَ آلِهِ.

محَمَّد پیامبر امی (درس نخوانده) و بر آتش.

و آنگاه دست ها را به صورت خود بکشد.

رسول خدا(صلی الله علیه وآله) فرمود: «هر کس این عمل را به جا آورد، خداوند دعایش را مستجاب گرداند...».(۱۸)

۱۶- مرحوم «علامه مجلسی» در «زاد المعاد» روایتی را از امیر مؤمنان علی(علیه السلام) از رسول خدا(صلی الله علیه وآله) نقل کرده است که آن حضرت فرمود: هر کس در هر شب و یا در هر روز از ماههای رجب، شعبان و رمضان سوره «حمد»،

«آیه الكرسي» و سوره های «قل یا ایها الکافرون»، «قل هو الله احد»، «قل اعدو برب الفلق» و «قل اعدو برب الناس» را سه

مرتبه بخواند و سه مرتبه بگوید: «سُبْحَانَ اللَّهِ وَ الْحَمْدُ لِلَّهِ وَ لَا إِلَهَ إِلَّا اللَّهُ وَ اللَّهُ أَكْبَرُ، وَ لَا حَوْلَ وَ لَا قُوَّةَ إِلَّا بِاللَّهِ الْعَلِيِّ

الْعَظِيمِ» و سه مرتبه بگوید: «اللَّهُمَّ صَلِّ عَلَى مُحَمَّدٍ وَ آلِ مُحَمَّدٍ» و سه مرتبه بگوید: «اللَّهُمَّ اغْفِرْ لِلْمُؤْمِنِينَ وَ الْمُؤْمِنَاتِ» و

چهارصد مرتبه بگوید: «أَسْتَغْفِرُ اللَّهَ وَ أَتُوبُ إِلَيْهِ» خداوند گناهانش را ببامرزد (هر چند زیاد باشد) سپس در ادامه فرمود:

اگر کسی در مدت عمرش يك بار این عمل را بجا آورد، خداوند در برابر هر حرفی پاداش فراوانی به وی عطا کند...».(۱۹)

ليلة الرغائب

۱۷- ليلة الرغائب: اولین شب جمعه ماه رجب را «ليلة الرغائب» (۲۰) گویند؛ رسول خدا(صلی الله علیه وآله) در روایتی که فضیلت ماه رجب را بیان می کرد فرمود: «از اولین شب جمعه ماه رجب غافل نشوید که فرشتگان آن را «ليلة الرغائب» نامیدند».

آنگاه رسول خدا(صلی الله علیه وآله) اعمالی را برای آن شب به این کیفیت بیان فرمود: «روز پنج شنبه اول ماه را روزه

می گیری، چون شب جمعه فرا رسید، میان نماز مغرب و عشا **دوازده** رکعت نماز می گذاری (هر دو رکعت به يك سلام) و

در هر رکعت از آن، **يك** مرتبه سوره «حمد» و سه مرتبه «إِنَّا أَنْزَلْنَاهُ» و **دوازده** مرتبه «قل هو الله احد» را می خوانی؛ پس از

اتمام نماز **هفتاد** مرتبه می گویی: «اللَّهُمَّ صَلِّ عَلَى مُحَمَّدٍ النَّبِيِّ الْأُمِّيِّ وَ عَلَى آلِهِ» آنگاه به سجده می روی و **هفتاد** بار

می گویی: «سُبُّوحٌ قُدُّوسٌ رَبُّ الْمَلَائِكَةِ وَ الرَّوْحِ» سپس سر از سجده برمی داری و **هفتاد** بار می گویی: «رَبِّ اغْفِرْ وَ ارْحَمْ وَ

تَجَاوَزْ عَمَّا تَعْلَمُ، إِنَّكَ أَنْتَ الْعَلِيُّ الْأَعْظَمُ» بار دیگر نیز به سجده می روی و **هفتاد** مرتبه می گویی: «سُبُّوحٌ قُدُّوسٌ رَبُّ

الْمَلَائِكَةِ وَ الرَّوْحِ» آنگاه حاجت خود را می طلبی که ان شاءالله برآورده خواهد شد.

رسول خدا(صلی الله علیه وآله) در فضیلت این اعمال فرمود: «کسی که چنین نمازی را بخواند، خداوند همه گناهانش را

ببامرزد... و در قیامت درباره هفتصد تن از خاندانش شفاعت می کند، و چون شب اول قبر فرا رسد، خداوند پاداش این

نماز را به نیکوترین چهره، با رویی گشاده و درخشان و زبانی فصیح و گویا، به سوی قبر او می فرستد، آن چهره نیکو به

وی گوید: «ای حبيب من! بر تو بشارت باد! که از هر شدت و سختی نجات یافتی» از آن چهره نورانی می پرسد: «تو

کیستی؟ من تاکنون چهره ای از تو زیباتر ندیده ام و بویی از بویت خوشتر به مشامم نرسیده؟!» آن چهره نیکو پاسخ

دهد: «ای حبيب من! من پاداش آن نمازی هستم که تو در فلان شهر، فلان ماه و در فلان سال به جا آورده ای؛ من

امشب به نزد تو آمدم، تا حَقَّت را ادا کنم و مونس تنهایی تو باشم و وحشت را از تو مرتفع سازم (و همواره در کنارت بمانم) تا زمانی که همگی در روز رستاخیز برخیزند و در عرصه قیامت بر سرت سایه بیفکنم. (خلاصه هیچ زمانی پاداش این کار نیک از تو قطع نخواهد شد)». (۲۱)

۱۸- **عمره رجیبه**: انجام «عمره»، در ماه رجب فضیلت فراوان دارد. طبق روایات اهل بیت (علیهم السلام) «عمره» در ماه رجب فضیلتی هم ردیف حج دارد. (۲۲)

در روایتی از امام صادق (علیه السلام) آمده است: «أَفْضَلُ الْعُمْرَةِ، عُمْرَةُ رَجَبٍ؛ با فضیلت ترین عمره، عمره در ماه رجب است». (۲۳)

در روایتی دیگر از امام صادق (علیه السلام) پرسیدند: «عمره در ماه رجب افضل است یا ماه رمضان؟» فرمود: «عمره در ماه رجب افضل است». (۲۴)

در روایتی آمده است که حضرت امام زین العابدین (علیه السلام) در ماه رجب به عمره رفته بود و شبانه روز، در کنار کعبه نماز بجا می آورد و پیوسته در سجده بود، و در حال سجده این ذکر را می گفت: «عَظَمَ الدَّنْبُ مِنْ عَبْدِكَ، فَلْيَحْسُنِ الْعَفْوَ مِنْ عِنْدِكَ» و در آن مدّت، چیزی افزون بر این ذکر نمی گفت! (۲۵)

همچنین زیارت امام رضا (علیه السلام) در ماه رجب مستحب است و در روایتی از امام جواد (علیه السلام) زیارت آن حضرت در ماه رجب مورد تأکید قرار گرفته است. (۲۶)

۱. اقبال، صفحه ۶۴۳.

۲. همان مدرک.

۳. مصباح المتهدّج، صفحه ۸۰۲.

۴. اقبال، صفحه ۶۴۳.

۵. مصباح المتهدّج، صفحه ۸۰۲.

۶. مصباح المتهدّج، صفحه ۸۰۳ و بلدالامین، صفحه ۱۷۹ (با اندکی تفاوت).

۷. مصباح المتهدّج، صفحه ۸۰۴. عدم ذکر میلاد مبارک امیرمؤمنان علی (علیه السلام) در این دعا شاید به خاطر وضوح آن بوده است.

۸. در اقبال «ابراهما» آمده است.

کلمه «علیکم» در اقبال آمده است.

۱۰. مصباح المتهدّج، صفحه ۸۲۱ و اقبال، صفحه ۶۳۱ (با اندکی تفاوت).

۱۱. اقبال، صفحه ۶۴۴ و بحارالانوار، جلد ۹۵، صفحه ۳۹۰.

۱۲. اقبال، صفحه ۶۴۸.

۱۳. همان مدرک.

۱۴. همان مدرک.

۱۵. مفاتیح الجنان، اعمال ماه رجب.

۱۶. اقبال، صفحه ۶۴۸.

۱۷. همان مدرک، صفحه ۶۳۷.

۱۸. اقبال، صفحه ۶۳۰.

۱۹. زاد المعاد، صفحه ۱۲.

۲۰. «ليلة الزّغائب» یعنی شبی که به خاطر پاداش ها و فضیلت های فراوانی که دارد، مورد میل و رغبت فراوان است و یا به معنای «شب پاداش های فراوان» است، زیرا «رغائب» جمع «رغیبه» است که هم به معنای «کار مورد رغبت» آمده است و هم به معنای پاداش و عطای فراوان.

۲۱. اقبال، صفحه ۶۳۲؛ مرحوم علامه حلی در اجازه اش برای «بنی زهره» این روایت را به طور مشروح نقل کرده است (رجوع کنید به: بحارالانوار، جلد ۱۰۴، صفحه ۱۲۵).

۲۲. مصباح المتهدّج، صفحه ۷۹۸.

۲۳. کافی، جلد ۴، صفحه ۵۳۶، حدیث ۶.

۲۴. فقیه، جلد ۲، صفحه ۴۵۳، حدیث ۲۹۴۹.

۲۵. مصباح المتهدّج، صفحه ۸۰۱ و اقبال، صفحه ۶۴۸.

۲۶. مصباح المتهدّج، صفحه ۸۲۰ و کافی، جلد ۴، صفحه ۵۸۴، حدیث ۲.

بازگشت به فهرست

اعمال مخصوص شبها و روزهای ماه رجب

- شب اول ماه
- روز اول ماه
- شب سیزدهم ماه
- روز سیزدهم ماه
- روز چهاردهم ماه
- شب نیمه ماه
- روز نیمه رجب
- شب بیست و هفتم ماه رجب (شب مبعث)
- کرامات قبر امیر مؤمنان(علیه السلام) در شب مبعث، به روایت ابن بطوطه
- روز بیست و هفتم ماه
- روز آخر ماه

بازگشت به فهرست

شب اول ماه

انجام اعمالی در این شب با ارزش، مورد سفارش است:

اول: از رسول خدا(صلی الله علیه وآله) نقل شده است که به هنگام رؤیت هلال ماه رجب، این دعا را می خواند:

اللَّهُمَّ أَهْلُهُ عَلَيْنَا بِالْأَمْنِ وَالْإِيمَانِ، وَالسَّلَامَةِ وَالْإِسْلَامِ، رَبِّي وَرَبُّكَ اللَّهُ عَزَّوَجَلَّ. (۱)

خدایا این ماه را بر ما نو کن به امنیت و ایمان و سلامت و دین اسلام پروردگار من و پروردگار تو (ای ماه) خدای عزوجل می باشد.

و همچنین از آن حضرت نقل شده است که وقتی هلال ماه رجب را می دید، می فرمود:

اللَّهُمَّ بَارِكْ لَنَا فِي رَجَبٍ وَشَعْبَانَ، وَبَلِّغْنَا شَهْرَ رَمَضَانَ، وَاعِنَّا عَلَى الصِّيَامِ وَالْقِيَامِ، وَحِفْظِ اللِّسَانِ، وَغَضِّ البَصْرِ، وَلا تَجْعَلْ حَظَّنَا مِنْهُ الْجُوعَ وَالْعَطَشَ. (۲)

خدایا برکت ده بر ما در ماه رجب و شعبان و ما را به ماه رمضان برسان و کمکمان ده برای گرفتن روزه و شب زنده داری و نگهداری زبان و پوشیدن چشم و بهره ما را از آن ماه تنها گرسنگی و تشنگی قرار مده.

دوم: غسل کردن.

مرحوم «سیّد بن طاووس» می گوید در کتب «عبادات» روایتی از رسول خدا(صلی الله علیه وآله) یافتم که آن حضرت فرمود: «هر کس درک کند ماه رجب را و در اول، وسط و آخر آن، غسل کند؛ همانند روزی که از مادر متولد شده، از گناهان خارج گردد (و پاک شود)». (۳)

سوم: زیارت امام حسین(علیه السلام) در این شب فضیلت بسیار دارد. (۴)

چهارم: بعد از نماز مغرب، ۲۰ رکعت نماز بخواند (هر دو رکعت به یک سلام) و در هر رکعت یک بار سوره «حمد» و یک بار سوره «توحید» بخواند؛ رسول خدا(صلی الله علیه وآله) در پاداش این عمل فرمود: هر کس چنین کند، به خدا سوگند! خودش، خانواده اش، مالش و فرزندانش محفوظ بمانند و از عذاب قبر پناه داده شود... و در قیامت به سرعت از صراط بگذرد. (۵)

پنجم: بعد از نماز عشا، دو رکعت نماز بجا آورد، در رکعت اول «حمد» و «الم نشرح» را یک مرتبه و سوره «قل هو الله احد» را سه مرتبه بخواند و در رکعت دوم، سوره های «حمد»، «الم نشرح»، «قل هو الله احد» و «معوذتین» (سوره های ناس و فلق) را یکبار بخواند و پس از سلام سی مرتبه بگوید: «لا اله الا الله» و سی مرتبه «صلوات» بفرستد. رسول خدا(صلی الله علیه وآله) فرمود: کسی که این عمل را انجام دهد، خداوند گناهانش را می آمرزد و از گناه پاک می شود. (۶)

ششم: ۳۰ رکعت نماز بخواند، (هر دو رکعت به یک سلام) در هر رکعت یک مرتبه «حمد» و یک مرتبه «قل یا ایها الکافرون» و سه مرتبه «قل هو الله احد» را بخواند؛ در روایتی رسول خدا(صلی الله علیه وآله) فرمود: هر مرد و زن مؤمنی چنین کند، خداوند تمام گناهان کوچک و بزرگ وی را می آمرزد و تا سال بعد، خداوند نامش را در فهرست «نمازگزاران» می نویسد و از نفاق پاک می شود. (۷)

هفتم: احیای شب اول ماه: «شیخ طوسی» در «مصباح المتهدد» از امام صادق(علیه السلام) از جدش از امیر مؤمنان علی(علیه السلام) نقل کرده است که آن حضرت دوست داشت که در چهار شب از شبهای سال، فارغ از هر چیز، به عبادت بپردازد: شب اول ماه رجب، شب نیمه شعبان، شب عید فطر و شب عید قربان. (۸)

در حدیثی دیگر، از امام صادق(علیه السلام) نقل شده است که: «تا می توانی بر احیای شب های عید فطر، عید قربان و... شب اول رجب مراقبت کن». (۹)

هشتم: خواندن دعایی که از امام جواد(علیه السلام) نقل شده است که فرمود: مستحب است انسان، در شب اول رجب، با این کلمات، دعا کند:

اللَّهُمَّ إِنِّي أَسْأَلُكَ بِأَنَّكَ مَلِيكٌ، وَأَنَّكَ عَلَى كُلِّ شَيْءٍ مُّقْتَدِرٌ، وَأَنَّكَ مَا

خدايا از تو خواهم بواسطه آن که تو فرمانروایی و تو بر هر چیز توانایی و تو هر کاری

تَشَاءُ مِنْ أَمْرِ يَكُونُ، اللَّهُمَّ إِنِّي أَتَوَجَّهُ إِلَيْكَ بِنَبِيِّكَ مُحَمَّدٍ نَبِيِّ الرَّحْمَةِ،

را بخواهی می شود خدايا من بسویت رو کنم بوسیله پیامبرت محمد پیامبر رحمت

صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَآلِهِ، يَا مُحَمَّدُ يَا رَسُولَ اللَّهِ، إِنِّي أَتَوَجَّهُ بِكَ إِلَى اللَّهِ رَبِّكَ

درود تو بر او و آتش، ای محمد ای رسول خدا برآستی من به تو رو آورده ام برای رفتن به درگاه خدا پروردگار من

وَرَبِّي لِیُنْجِحَ بِكَ طَلِبَتِي، اللَّهُمَّ بِنَبِيِّكَ مُحَمَّدٍ وَ الْاَيْمَةِ مِنْ أَهْلِ بَيْتِهِ،

و تو تا بلکه بوسیله تو حاجت روا کردم خدايا به حق پیامبرت محمد و به حق پیشوایان از خاندانش

صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَ عَلَيْهِمْ، أَنْجِحْ طَلِبَتِي.

صلی الله علیه و علیهم که حاجتم را روا کن.

آنگاه حاجت خود را از خداوند بخواهد. (۱۰)

نهم: از حضرت موسی بن جعفر(علیه السلام) نقل شده که (در شب اول ماه رجب) بعد از فراغ از نماز شب، در حال سجده می گفت:

لَكَ الْمَحْمَدَةُ إِنْ أَطَعْتُكَ، وَلَكَ الْحُجَّةُ إِنْ عَصَيْتُكَ، لَا صُنْعَ لِي وَلَا لِعَبْرِي

برای توست ستایش اگر پیرویت کنم و تو حجت و برهان بر من داری اگر نافرمانیت کنم نه کاری از من ساخته است و نه از غیر من

فِي إِحْسَانِ إِلَّا بِكَ، يَا كَائِنًا قَبْلَ كُلِّ شَيْءٍ، وَيَا مُكَوَّنَ كُلِّ شَيْءٍ، إِنَّكَ

در مورد احسان مگر بوسیله تو ای بوده پیش از هر چیز و ای بود کننده هر چیز برآستی تو

عَلَى كُلِّ شَيْءٍ قَدِيرٌ، اللَّهُمَّ إِنِّي أَعُوذُ بِكَ مِنَ الْعَدِيلَةِ عِنْدَ الْمَوْتِ، وَ مِنْ

بر هر چیز توانایی خدايا به تو پناه برم از انحراف هنگام مرگ و از

شَرِّ الْمَرْجِعِ فِي الْقُبُورِ، وَ مِنَ النَّدَامَةِ يَوْمَ الْاَزْفَةِ، فَاسْأَلُكَ أَنْ تُصَلِّيَ

بازگشت بد در میان گور و از پشیمانی در روز قیامت پس از تو خواهم که درود فرستی

عَلَى مُحَمَّدٍ وَآلِ مُحَمَّدٍ، وَأَنْ تَجْعَلَ عَيْشِي عَيْشَةً نَقِيَّةً، وَ مِيتَتِي مِيتَةً

بر محمد و آل محمد و قرار دهی زندگی مرا زندگی پاک و پاکیزه و مرگم را مرگی
 سَوِيَّةً، وَ مُنْقَلَبِي مُنْقَلَبًا كَرِيمًا، غَيْرَ مُخْزٍ وَ لَا فَاضِحٍ، اَللّٰهُمَّ صَلِّ عَلٰى
 معتدل و مستقیم و بازگشتم را بازگشتی گرمی که خواری و رسوایی در آن نباشد خدایا درود فرست بر
 مُحَمَّد وَ آلِهِ الْاَيْمَّةَ، بِنَابِعِ الْحِكْمَةِ، وَ اَوْلِي النَّعْمَةِ، وَ مَعَادِنِ الْعِصْمَةِ،
 محمد و آلش آن پیشوایانی که سرچشمه های حکمت و ولی نعمت و معادن عصمتند و
 وَأَعِصْمِنِي بِهِمْ مِنْ كُلِّ سُوءٍ، وَلَا تَأْخُذْنِي عَلٰى غِرَّةٍ وَ لَا عَلٰى غَفْلَةٍ، وَ لَا
 بوسیله ایشان مرا از هر بدی محافظت فرما و مگیر مرا در حال غرور و نه در حال غفلت و بی خبری و
 تَجْعَلْ عَوَاقِبَ اَعْمَالِي حَسْرَةً، وَ اِزْصَ عَنِّي، فَإِنَّ مَغْفِرَتَكَ لِلظَّالِمِيْنَ
 قرار مده پایان کارهایم را حسرت و افسوس و از من راضی شو که راستی آمرزشت مخصوص ستمکاران است و
 وَأَنَا مِنَ الظَّالِمِيْنَ، اَللّٰهُمَّ اغْفِرْ لِي مَا لَا يَصُرُّكَ، وَ اَعْطِنِي مَا لَا يَنْقُصُكَ،
 من نیز از ستمکارانم خدایا بیامر از من آنچه را زیان به تو نزند و عطا کن به من آنچه تو را کم نیاید
 فَإِنَّكَ الْوَسِيْعُ رَحْمَتُهُ، اَلْبَدِيْعُ حِكْمَتُهُ، وَ اَعْطِنِي السَّعَةَ وَ الدَّعَةَ، وَ الْاَمْنَ
 زیرا که رحمت تو وسیع و فرزاندگیت تازه و جدید است و عطا کن به من وسعت و فراخی و امنیت
 وَ الصَّحَّةَ، وَ الْبُخُوْعَ وَ الْفُنُوْعَ، وَ الشُّكْرَ وَ الْمُعَافَاةَ، وَ التَّقْوٰى وَ الصَّبْرَ،
 و سلامتی و فروتنی و قناعت و سپاسگزاری و تندرستی و پرهیزکاری و شکیبایی و
 وَالصَّدْقَ عَلَيْكَ وَ عَلٰى اَوْلِيَائِكَ، وَ الْاِيْسَرَ وَ الشُّكْرَ، وَ اَعْمَمُ بِذَلِكَ يَا رَبِّ
 راستی (و درستی) نسبت به تو و نسبت به دوستان و آسانی و شکر و در اینها که گفتم و با من شریک ساز پروردگار من
 اَهْلِي وَ وُلْدِي وَ اِخْوَانِي فِيْكَ، وَ مَنْ اَحْبَبْتَ وَ اَحْبَبْتِي، وَ وُلَدْتُ وَ وُلَدْتِي، مِنَ الْمُسْلِمِيْنَ وَ الْمُؤْمِنِيْنَ يَا رَبَّ الْعَالَمِيْنَ. (۱۱)
 خانواده و فرزندان و برادران دینی مرا و کسانی را که من دوست دارم یا آنان مرا دوست دارند و فرزندان آینده و پدران
 گذشته من از مسلمانان و مؤمنین ای پروردگار جهانیان.

در حدیث آمده است که این دعا، بعد از هشت رکعت نماز شب و پیش از نماز وتر است. آنگاه سه رکعت وتر (دو رکعت
 نماز شفع و یک رکعت نماز وتر) را بجا می آوری پس از سلام، در همان حالت نشسته می خوانی:

اَلْحَمْدُ لِلّٰهِ الَّذِي لَا تَنْقُذُ خِرَآئِيْهُ، وَ لَا يَخَافُ اَمْنُهُ،
 ستایش آن خدایی را سزاست که خزینه هایش پایان نپذیرد و هر که در امان او بود هراس ندارد به
 رَبِّ اِنْ اِذْ تَكُنْتُ الْمَعَاصِيَ فَذَلِكَ ثِقَّةٌ مِّنِّي بِكَرَمِكَ، اِنَّكَ تَقْبَلُ التَّوْبَةَ عَنْ عِبَادِكَ،
 پروردگارا اگر من دست نافرمانی زدم این بخاطر آن اطمینانی بود که به کرم تو داشتم برآستی که تو از بندگانت توبه شان
 را می پذیری

وَ تَعْفُو عَنْ سَيِّئَاتِهِمْ، وَ تَغْفِرُ الزَّلَّلَ، وَ اِنَّكَ مُجِيبٌ لِدَاعِيْكَ وَ مِنْهُ قَرِيْبٌ،
 و از گناهانشان درگذری و لغزشهایشان بیامری و برآستی که تو خواننده ات را پاسخ دهی و به او نزدیکی
 وَ اَنَا تَائِبٌ اِلَيْكَ مِنَ الْخَطَايَا، وَ رَاغِبٌ اِلَيْكَ فِي تَوْفِيْرِ حَطِيٍّ مِنَ الْعَطَايَا،
 و من بسوی تو از گناهان توبه کنم و میل دارم از درگاهت که بهره ام را از عطایای خویش فراوان گردانی
 يَا خَالِقَ الْبَرَايَا، يَا مُنْقِذِي مِنْ كُلِّ شَدِيْدَةٍ، يَا مُجِيْرِي مِنْ كُلِّ مَحْذُوْرٍ،
 ای آفریننده خلاق ای نجات دهنده من از هر سختی ای پناه ده من از هر خطر و چیز ترسناک
 وَفَّرْ عَلَيَّ الشُّرُوْرَ، وَ اَكْفِنِي سُرَّ عَوَاقِبِ الْاُمُوْرٍ، فَاَنْتَ اللّٰهُ عَلٰى نِعْمَاتِكَ
 خدایا نشاط و خوشحالیم را فراوان گردان و از شر پایان هر کار نگاهم دارد که برآستی ای خدا تو بر نعمتها
 وَ جَزِيْلٍ عَطَايِكَ مَشْكُوْرٍ، وَ لِكُلِّ خَيْرٍ مَدْحُوْرٍ. (۱۲)

و عطایای سرشارت مورد سپاسگزاری هستی و برای هر خیر و خوبی ذخیره ما باشی.

۱. اقبال، صفحه ۶۲۷.

۲. همان مدرک، صفحه ۶۲۸.

۳. همان مدرک.

۴. زاد المعاد، صفحه ۱۳.

۵. اقبال، صفحه ۶۲۹.

۶. همان مدرک.

۷. اقبال، صفحه ۶۲۹ .
 ۸. مصباح المتهدّج، صفحه ۷۹۸ .
 ۹. زاد المعاد، صفحه ۱۳ .
 ۱۰. مصباح المتهدّج، صفحه ۷۹۸ .
 ۱۱. مصباح المتهدّج، صفحه ۷۹۸ .
 ۱۲. مصباح المتهدّج، صفحه ۷۹۹ .

بازگشت به فهرست

روز اول ماه

این روز نیز اعمالی دارد:

۱- **روزه گرفتن:** در روایتی از امام رضا (علیه السلام) پادشاهای مهمی برای روزه اول ماه رجب ذکر شده است. (۱)
 در روایتی دیگر، امام باقر (علیه السلام) روز اول ماه رجب را، روز سوار شدن حضرت نوح بر کشتی بیان کرده و فرمود:
 «هنگامی که نوح در این روز، سوار کشتی شد، به همه کسانی که با او بودند دستور داد روزه بگیرند؛ و هر کس این روز را روزه بگیرد، آتش دوزخ به فاصله یک سال راه، از او دور گردد». (۲)

۲- **غسل کردن.** (۳)

۳- **زیارت امام حسین (علیه السلام):** «شیخ طوسی» روایتی را از امام صادق (علیه السلام) نقل کرده است که آن حضرت فرمود: «هر کس امام حسین (علیه السلام) را در روز اول ماه رجب زیارت کند، به یقین خداوند او را می آمرزد». (۴)

۴- خواندن نماز حضرت سلمان ; این نماز را که رسول گرامی اسلام (صلی الله علیه وآله) به وی آموخت، به این نحو است:
ده رکعت نماز بجا می آوری (هر دو رکعت به یک سلام) و در هر رکعت، **یک** مرتبه «حمد»، **سه** مرتبه «توحید» و **سه** مرتبه «قل یا ایها الکافرون» را می خوانی و بعد از سلام نماز، دستها را بلند می کنی و می گویی:
 لا إِلَهَ إِلَّا اللَّهُ، وَحْدَهُ لَا شَرِيكَ لَهُ، لَهُ الْمُلْكُ وَلَهُ الْحَمْدُ، يُحْيِي وَيُمِيتُ، حَيٌّ لَا يَمُوتُ، وَهُوَ بِيَدِهِ الْخَيْرُ، وَهُوَ عَلَى كُلِّ شَيْءٍ قَدِيرٌ، اللَّهُمَّ لَا مَانِعَ لِمَا أَعْطَيْتَ، وَلَا مُعْطِيَ لِمَا مَنَعْتَ، وَلَا يَنْفَعُ ذَا الْجَدِّ مِنْكَ الْجَدُّ.

معبودی نیست جز خدای یگانه که شریک ندارد فرمانروایی از آن اوست و ستایش مخصوص اوست زنده می کند و می میراند و اوست زنده ای که هرگز نمیرد هر چه خیر است بدست او است و او بر هر چیزی تواناست. خدایا جلوگیری نیست از آنچه تو عطا کنی و عطابخشی نیست برای آن کس که تو منعمش کنی و کوشش شخص کوشا او را از تو بی نیاز نکند.

آنگاه دست ها را بر روی صورت خود می کشی. (۵)

در روز نیمه ماه نیز **ده** رکعت نماز به همین نحو انجام می دهی و پس از هر **دو** رکعت، آن دعا را می خوانی ولی پس از جمله «وَهُوَ عَلَى كُلِّ شَيْءٍ قَدِيرٌ» این جملات را اضافه می کنی:
 إِلَهًا وَاحِدًا أَحَدًا فَرْدًا صَمَدًا، لَمْ يَتَّخِذْ صَاحِبَةً وَلَا وُلْدًا.
 آن معبود یگانه یکتای فرد بی نیازی که نگرفته است همدم و نه فرزندی.

آنگاه دستها را به صورت می کشی. (۶)

و در روز آخر ماه رجب نیز، **ده** رکعت نماز را به همان نحو، انجام می دهی و پس از سلام نماز، آن دعا را می خوانی، ولی پس از جمله «وَهُوَ عَلَى كُلِّ شَيْءٍ قَدِيرٌ» می گویی:
 وَ صَلَّى اللَّهُ عَلَى مُحَمَّدٍ وَآلِهِ الطَّاهِرِينَ، وَلَا حَوْلَ وَلَا قُوَّةَ إِلَّا بِاللَّهِ الْعَلِيِّ الْعَظِيمِ.

و درود خدا بر محمد و آل پاکیزه اش باد و جنبش و نیرویی نیست جز به خدای بلند مرتبه و بزرگ.

آنگاه دست ها را بر صورت خود می کشی و حاجتت را می طلبی که به اجابت می رسد. (۷)

پیامبر اکرم(صلی الله علیه وآله) به سلمان فرمود: «هر مرد و زن مؤمنی که این سی رکعت نماز را بجا آورد، خداوند گناهایش را ببامزد و پاداش کسی که تمام آن ماه را روزه گرفته، به وی عنایت کند و از آتش دوزخ نجات دهد، و این به منزله ورقه عبور از صراط است».

سلمان می گوید: «پس از شنیدن این حدیث از رسول خدا(صلی الله علیه وآله) با حالت گریه به سجده افتادم و شکر الهی را بجا آوردم». (۸)

۵- نماز دیگری از حضرت سلمان(رحمه الله)، این نماز نیز ده رکعت است (هر دو رکعت به يك سلام) که در روز اول ماه رجب خوانده می شود: در هر رکعت يك مرتبه «حمد» و سه مرتبه «توحید».

رسول گرامی اسلام(صلی الله علیه وآله) درباره پاداش این نماز به سلمان نکته هایی را فرمود، از جمله، بخشش گناهان، محفوظ ماندن از وحشت قبر و عذاب روز قیامت و دور ماندن از برخی از بیماری ها. (۹)

۱. اقبال، صفحه ۶۳۴.

۲. اقبال، صفحه ۶۳۵، و مصباح المتهجد، صفحه ۷۹۷.

۳. اقبال، صفحه ۶۲۸.

۴. مصباح المتهجد، صفحه ۸۰۱.

۵. اقبال، صفحه ۶۳۷.

۶. همان مدرک، صفحه ۶۵۷.

۷. همان مدرک، صفحه ۶۸۲.

۸. همان مدرک، صفحه ۶۳۷ و ۶۸۲.

۹. اقبال، صفحه ۶۳۷.

بازگشت به فهرست

شب سیزدهم ماه

امام صادق(علیه السلام) فرمود: «خداوند به این ائمت سه ماه ارزشمند عطا کرد، که به ائمت های قبل نداده بود و آن ماهها، رجب، شعبان و ماه رمضان است و سه شب نیز به این ائمت عنایت کرد که به ائمت های پیشین نداده بود و آن شب های سیزدهم و چهاردهم و پانزدهم ماه است و همچنین سه سوره (بافضیلت و پرمحتوا) به این ائمت عطا کرد که به ائمت های سابق نداده بود و آن سوره های «یس»، «مُلک» و «توحید» است، از این رو هر کس که میان این سه فضیلت جمع کند، میان بهترین عطاهاى این ائمت جمع کرده است».

از امام(علیه السلام) سؤال شد: «چگونه می توان میان آنها جمع کرد؟»

فرمود: «در لیالی بیض (سه شب مزبور) در این سه ماه نماز بخواند؛ به این نحو که «در شب سیزدهم، دو رکعت نماز بگذارد و در هر رکعتی پس از سوره «حمد» این سه سوره (یس، ملک و توحید) را بخواند، و در شب چهاردهم، چهار رکعت نماز بگذارد (هر دو رکعت به يك سلام) و در هر رکعتی «حمد» و «یس» و «ملک» و «توحید» را بخواند و در شب پانزدهم، شش رکعت نماز بگذارد (هر دو رکعت به يك سلام) و همان سوره ها را در هر رکعت بخواند».

امام(علیه السلام) در فضیلت این نمازها فرمود: «هر کس چنین کند فضیلت این سه ماه را به دست آورده و خداوند همه گناهانش را - جز شرك - می آمرزد». (۱)

۱. همان مدرک، صفحه ۶۵۵.

روز سیزدهم ماه

روز سیزدهم ماه رجب مصادف با ولادت امیرالمؤمنین علی(علیه السلام) است و اولین روز از ایام البیض است. روزه گرفتن در این روز، و دو روز بعد، ثواب فراوانی دارد. (۱) و هر کس که بخواهد عمل «ام داوود» را بجا آورد باید این روز را روزه بگیرد.

۱. همان مدرک، صفحه ۷۵۶.

بازگشت به فهرست

روز چهاردهم ماه

روزه گرفتن در این روز پاداش فراوانی دارد. در روایتی از رسول خدا(صلی الله علیه وآله) می خوانیم: «هرکس که روز چهاردهم ماه رجب را روزه بگیرد، خداوند پاداشی به وی عنایت کند که نه چشمی دیده و نه گوشی شنیده و نه بر قلبی خطور کرده باشد!...» (۱).

۱. همان مدرک، صفحه ۷۵۵.

بازگشت به فهرست

شب نیمه ماه

این شب، شب ارزشمندی است که چند عمل در آن وارد شده است:

اول: غسل. (۱)

دوم: احیای آن شب به عبادت که فضیلت بسیار دارد. (۲)

سوم: زیارت امام حسین(علیه السلام) که زیارت آن حضرت در شب و روز نیمه رجب مورد تأکید قرار گرفته است. (۳)
چهارم: شش رکعت نماز بگذارد (هر دو رکعت با يك سلام) و در هر رکعتی «حمد» و «یس» و «ملک» و «توحید» را بخواند.

پنجم: بجا آوردن سی رکعت نماز، که در هر رکعت يك مرتبه «حمد» و ده مرتبه سوره «توحید» را بخواند، در روایتی از رسول خدا(صلی الله علیه وآله) پاداش فراوانی برای این نماز ذکر شده است. (۴)

ششم: دوازده رکعت نماز (هر دو رکعت به يك سلام) و در هر رکعت يك بار «حمد» و يك بار «سوره» را می خوانی و پس از پایان نمازها هر يك از سوره های «حمد»، «فلق»، «ناس»، «توحید» و «آیه الکرسی» و همچنین سوره «قدر» را چهار مرتبه می خوانی و پس از آن، چهار مرتبه می گویی: سُبْحَانَ اللَّهِ وَ الْحَمْدُ لِلَّهِ وَ لَا إِلَهَ إِلَّا اللَّهُ وَ اللَّهُ أَكْبَرُ. سپس می گویی: اللَّهُ اللَّهُ رَبِّي، لَا أُشْرِكُ بِهِ شَيْئاً، مَا شَاءَ اللَّهُ وَ لَا حَوْلَ وَ لَا قُوَّةَ إِلَّا بِاللَّهِ الْعَلِيِّ الْعَظِيمِ.

این نماز را «سید» در «اقبال» از امام صادق(علیه السلام) روایت کرده است. (۵)

بازگشت به فهرست

روز نیمه رجب

روز مبارکی که در آن چند عمل وارد شده است:

۱- غسل کردن. (۱)

۲- زیارت امام حسین (علیه السلام)؛ در روایتی از محمد بن ابی نصر نقل شده است که از امام رضا (علیه السلام) سؤال

کردم: «در چه ماهی زیارت امام حسین (علیه السلام) بهتر است؟» فرمود: «در نیمه رجب و نیمه شعبان». (۲)

۳- بجا آوردن نماز حضرت سلمان (همان گونه که در اعمال روز اول ماه رجب گذشت). (۳)

۴- چهار رکعت نماز بگزارد (هر دو رکعت به یک سلام) و پس از سلام دستهای خود را بگشاید و بگوید:

اللَّهُمَّ يَا مُدِلَّ كُلِّ جَبَّارٍ، وَيَا مُعِزَّ الْمُؤْمِنِينَ، أَنْتَ كَهْفِي حِينَ تُعَيِّنِي الْمَذَاهِبُ،

خدایا ای خوارکننده هر ستمکار سرکش و ای عزت بخش مؤمنان تویی پناهگاه من در آن هنگام که از راهها وامانده شوم

و أَنْتَ بَارِي خَلْقِي رَحْمَةً بِي، وَ قَدْ كُنْتُ عَنِ خَلْقِي غَنِيًّا،

و تویی که از روی مهری که به من داشتی به خلقت من دست زدی در صورتی که از خلقتم بی نیاز بودی

وَ لَوْ لَا رَحْمَتُكَ لَكُنْتُ مِنَ الْهَالِكِينَ، وَ أَنْتَ مُؤَيِّدِي النَّصْرِ عَلَى أَعْدَائِي،

و اگر مهر تو نبود بطور مسلم من در زمره نابودان بودم و تویی که مرا بوسیله یاری دادن بر دشمنانم کمک دهی

وَ لَوْ لَا نَصْرُكَ إِيَّاي لَكُنْتُ مِنَ الْمَفْضُوحِينَ، يَا مُرْسِلَ الرَّحْمَةِ مِنْ مَعَادِنِهَا،

و اگر یاری تو نبود بطور حتم من از رسوایان بودم ای فرستنده رحمت از معدنهای آن

وَ مُنْشِي الْبَرَكَةِ مِنْ مَوَاضِعِهَا، يَا مَنْ حَصَّ نَفْسَهُ بِالشُّمُوحِ وَالرَّفْعَةِ،

و ای پدید آورنده برکت از جاهای آن ای که مخصوص داشت خود را به بلندی مقام و رفعت

فَأَوْلِيَاؤُهُ بَعْرُهُ يَتَعَزَّزُونَ، وَ يَا مَنْ وَضَعَتْ لَهُ الْمُلُوكُ نِيرَ الْمَذَلَّةِ عَلَى أَعْنَاقِهِمْ،

و از این رو دوستانش به عزت او عزیز گردند و ای که پادشاهان طوق مذلت را برای او بر گردن نهاده اند

فَهُمْ مِنْ سَطَوَاتِهِ خَائِفُونَ، أَسْأَلُكَ بِكَيْنُونِيَّتِكَ الَّتِي اشْتَقَّقْتُهَا مِنْ كِبْرِيَاؤِكَ،

و از سطوتهای او ترسانند از تو خواهم به حق بود کردنت که آن را از کبریای خود جدایش کردی

وَ أَسْأَلُكَ بِكِبْرِيَاؤِكَ الَّتِي اشْتَقَّقْتُهَا مِنْ عِزَّتِكَ،

و از تو خواهم به حق کبریایت که آن را از عزتت برگرفتی و

وَ أَسْأَلُكَ بِعِزَّتِكَ الَّتِي اشْتَوَيْتَ بِهَا عَلَى عَرْشِكَ، فَخَلَقْتَ بِهَا جَمِيعَ خَلْقِكَ

از تو خواهم به حق عزتت که بوسیله آن بر عرش مستولی گشتی و بدان سبب همه خلق خود را آفریدی

فَهُمْ لَكَ مُذْعِنُونَ أَنْ تُصَلِّيَ عَلَيَّ عَلَى مُحَمَّدٍ وَ أَهْلِ بَيْتِهِ.

و همه به خدایت اعتراف دارند که درود فرستی بر محمد و خاندانش.

امام صادق(علیه السلام) از امیر مؤمنان علی(علیه السلام) نقل کرده است که: هر غمزده و اندوهگینی این دعا را بخواند، خداوند متعال اندوه و غم او را برطرف می سازد.(۴)

بازگشت به فهرست

عمل ام داوود

۵- عمل ام داوود: از مهمترین اعمال روز نیمه رجب، عمل «ام داوود» است که به گفته علامه مجلسی: «شیخ صدوق»، «شیخ طوسی» و «سید بن طاووس»(ره) به سندهای معتبر آن را نقل کرده اند. این عمل برای برآمدن حاجات و رفع اندوه و غم، حل مشکلات و دفع ظلم ستمگران بسیار مؤثر است. (و به گفته «علامه مجلسی»، در «زاد المعاد»، بارها تجربه شده است.)

اجمال این روایت و سبب نامگذاری آن به «ام داوود» چنین است:

جناب فاطمه، مادر داوود بن حسن (نوه پسری امام حسن مجتبی(علیه السلام)) دایه امام صادق(علیه السلام) بود، که فاطمه، امام صادق(علیه السلام) را با شیر داوود، شیر داده بود، هنگامی که «محمّد بن عبدالله بن حسن» در مدینه قیام کرد، «منصور دوانیقی» لشکری را برای نبرد با آنان فرستاد که آنها را شکست دادند و محمّد و برادرش ابراهیم را کشتند، و عبدالله بن حسن و جمعی از سادات را دستگیر نموده و به زندان عراق منتقل کردند، در میان آن گروه «داوود» نیز حضور داشت. مادر داوود می گوید: چون مدتی از حبس فرزندم گذشت و از او خبری به من نرسید، بسیار پریشان شدم و پیوسته تضرّع و دعا می کردم و از صلحا و نیکان و برادران دینی برای نجات فرزندم طلب دعا می نمودم، ولی نتیجه ای نمی گرفتم و گاهی خبر کشته شدن داوود به من می رسید و گاه می گفتند که وی زنده است. روز به روز اندوه و مصیبت من بیشتر می شد و از دیدار او ناامیدتر می شدم. تا آن که شنیدم، امام صادق(علیه السلام) بیمار شده است. به عیادت آن حضرت رفتم، وقتی خواستم برخیزم، امام فرمود:

از داوود چه خبر داری؟ من وقتی که نام «داوود» را شنیدم، گریستم و گفتم: فدایت شوم، داوود در عراق زندانی است، من که از دیدار او ناامیدم! از شما التماس دعا دارم، او را دعا کنید، او برادر رضاعی شماست! امام(علیه السلام) فرمود: چرا از دعای «استفتاح» و دعای «اجابت» و «نجاح»(۶) غافل! این دعا، دعایی است که درهای اجابت الهی را می گشاید و فرشتگان از آن استقبال می کنند و دعا کننده را به اجابت دعایش، بشارت می دهند و کسی که این دعا را بخواند، پاداش او بهشت است. پرسیدم: این دعا و عمل به آن چگونه است؟

امام(علیه السلام) فرمود: ماه رجب نزدیک شده است و این ماه، ماهی ارزشمند است و دعاها در آن به اجابت می رسد، در سیزدهم و چهاردهم و پانزدهم ماه رجب، روزه بگیر! امام(علیه السلام) در ادامه نحوه اعمال را بیان کرد و فرمود: این دعا، بسیار شریف و پرارزش است که مشتمل بر اسم اعظم خداست و هر کس آن را بخواند، حاجت او برآورده می شود. ام داوود می گوید: آن حضرت، دعا را برای من نوشت، من آن را به خانه بردم و انجام دادم تا آن که در شب شانزدهم، پس از افطار و عبادت به خواب رفتم؛ رسول خدا(صلی الله علیه وآله) را در خواب دیدم، آن حضرت، علاوه بر بشارت بهشت و آمرزش گناهان، خبر آزادی و بازگشت فرزندم را به من داد؛ چند روزی نگذشت که پسرم آزاد شد و با عزّت و احترام نزد بازگشت و جریان آزادی خود و اموری را که سبب آن شد، برای من تعریف کرد.(۷)

کیفیت عمل ام داوود:

چگونگی این عمل، مطابق روایت شیخ در «مصباح المتهجد»(۸) به این نحو است که: روزهای سیزدهم و چهاردهم و پانزدهم ماه رجب را **روزه** می گیری، در روز پانزدهم، نزدیک ظهر **غسل** می کنی و چون ظهر شد، نماز ظهر و عصر را بجا می آوری، در حالی که رکوع و سجود را نیکو انجام می دهی. خوب است این عمل در مکان خلوتی باشد که چیزی تو را

مشغول نسازد و انسانی با تو سخن نگوید؛ وقتی که نمازت به پایان رسید؛ رو به قبله می نشینی و این سوره ها را می خوانی:

۱- سوره حمد، صد مرتبه.

۲- سوره اخلاص، (قل هو الله احد)، صد مرتبه.

۳- آیه الکرسی، ده مرتبه.

۴- سوره های انعام، اسراء، کهف، لقمان، یس، صافات، حم سجده (فضلت)، حمعسق (شوری)، دخان، فتح، واقعه، مَلِك، ن و القلم و سوره انشقاق تا آخر قرآن، پس از پایان سوره های قرآنی، در همان حال که رو به قبله نشسته ای، این دعا را بخوان:

صَدَقَ اللهُ الْعَظِيمُ، الَّذِي لَا إِلَهَ إِلَّا هُوَ الْحَيُّ الْقَيُّومُ، ذُو الْجَلَالِ

درست فرمود خدای بزرگی که معبودی جز او نیست زنده و پاینده و صاحب جلال

وَالْإِكْرَامِ، الرَّحْمَنُ الرَّحِيمُ، الْحَلِيمُ الْكَرِيمُ، الَّذِي لَيْسَ كَمِثْلِهِ شَيْءٌ،

و بزرگواری است بخشاینده و مهربان بردبار و کریم است آن که مانندش چیزی نیست

وَهُوَ السَّمِيعُ الْعَلِيمُ، أَبْصِيرُ الْخَبِيرُ، شَهِدَ اللهُ أَنَّهُ لَا إِلَهَ إِلَّا هُوَ،

و او شنوا و دانا و بینا و آگاه است، گواه است خدا که معبودی جز او نیست

وَالْمَلَائِكَةُ وَأُولُو الْعِلْمِ، قَائِمًا بِالْقِسْطِ لَا إِلَهَ إِلَّا هُوَ الْعَزِيزُ الْحَكِيمُ،

و فرشتگان و دانشوران گواهی داده اند که خدایی جز او نیست که عدالت بدو پایدار است و او عزیز و حکیم است

وَبَلَّغْتَ رُسُلَهُ الْكِرَامِ، وَأَنَا عَلَى ذَلِكَ مِنَ الشَّاهِدِينَ، اَللَّهُمَّ لَكَ الْحَمْدُ

و پیامبران بزرگوارش نیز آن را به مردم رساندند و من بر این مطلب گواهی دهم خدایا از آن توست ستایش

وَلَكَ الْمَجْدُ، وَلَكَ الْعِزُّ وَلَكَ الْفَخْرُ، وَلَكَ الْقَهْرُ وَلَكَ النُّعْمَةُ، وَلَكَ الْعِظَمَةُ

و از آن توست مجد و برای تو است عزت و خاص توست افتخار و شایسته تو است قهر و مخصوص توست نعمت و از آن

توست عظمت

وَلَكَ الرَّحْمَةُ، وَلَكَ الْمَهَابَةُ وَلَكَ السُّلْطَانُ، وَلَكَ الْبَهَاءُ وَلَكَ الْإِمْتِنَانُ،

و مخصوص توست رحمت و برای توست شکوه و خاص توست سلطنت و از آن توست درخشندگی و مخصوص توست

نعمت بخشی

وَلَكَ التَّسْبِيحُ وَلَكَ التَّقْدِيسُ، وَلَكَ التَّهْلِيلُ وَلَكَ التَّكْبِيرُ، وَلَكَ مَا يُرَى

و برای توست پاکی و از آن توست پاکیزگی و برای توست یکتایی و مخصوص توست بزرگی و ملك توست آنچه دیده

شود

وَلَكَ مَا لَا يُرَى، وَلَكَ مَا فَوْقَ السَّمَوَاتِ الْعُلَى، وَ لَكَ مَا تَحْتَ الثَّرَى،

و آنچه دیده نشود و از توست آنچه بالای آسمانهای بلند است و از توست آنچه زیر زمین است

وَلَكَ الْأَرْضُونَ السُّفْلَى، وَلَكَ الْأَخِرَةُ وَالْأُولَى، وَلَكَ مَا تَرْضَى بِهِ مِنْ

و از توست زمینهای زیرین و از آن توست دنیا و آخرت و مخصوص توست آن و

التَّنَاءِ وَالْحَمْدِ وَالشُّكْرِ وَ النُّعْمَاءِ، اَللَّهُمَّ صَلِّ عَلَى جِبْرِئِيلَ أَمِينِكَ عَلَى

حمد و ثنا و شکر که تو بپسندی و آنچه نعمت است نیز از توست خدایا درود فرست بر جبرئیل امین بر

وَحْيِكَ، وَالْقَوِيَّ عَلَى أَمْرِكَ، وَالْمُطَاعَ فِي سَمَوَاتِكَ، وَمَحَالَ كَرَامَاتِكَ،

وحی تو و نیرومند در کار تو و آن کس که در آسمانها و جایگاههای کرامتهایت

الْمُتَحَمِّلِ لِكَلِمَاتِكَ، النَّاصِرِ لَأَنْبِيَائِكَ، الْمُدْمِرِ لِأَعْدَائِكَ، اَللَّهُمَّ صَلِّ

فرمانش برند آن کس که سخنان تو را برساند یاور پیامبران و سرنگون کننده دشمنان خدایا درود فرست

عَلَى مِيكَائِيلَ مَلِكِ رَحْمَتِكَ، وَالْمَخْلُوقِ لِرَأْفَتِكَ، وَالْمُسْتَعْفِرِ الْمُعِينِ

بر میکائیل فرشته رحمتت و آفریده شده برای بردن مهت و آمرزش خواه و کمک کار

لِأَهْلِ طَاعَتِكَ، اَللَّهُمَّ صَلِّ عَلَى إِسْرَافِيلَ حَامِلِ عَرْشِكَ، وَصَاحِبِ

فرمانبران خدایا درود فرست بر اسرافیل حمل کننده عرشت و صاحب

الصُّورِ الْمُنتَظِرِ لِأَمْرِكَ، أَلُوَجِلِ الْمُشْفِقِ مِنْ خِيفَتِكَ، اَللَّهُمَّ صَلِّ عَلَى

صور آن که چشم به راه دستور توست و نگران و بیمناک است از ترس تو خدایا درود فرست بر

حَمَلَةَ الْعَرْشِ الطَّاهِرِينَ، وَعَلَى السَّفَرَةِ الْكِرَامِ الْبَرَزَةِ الطَّيِّبِينَ، وَعَلَى
 حاملین پاکیزه عرش و بر سفیران گرامی و آن نیکان پاک و بر
 مَلَائِكَتِكَ الْكِرَامِ الْكَاتِبِينَ، وَعَلَى مَلَائِكَةِ الْجِنَانِ، وَخَزَنَةِ التَّيْرَانِ،
 فرشتگان بزرگوار نویسنده و بر فرشتگان بهشت و نگهبانان دوزخ
 وَمَلَكَ الْمَوْتِ وَالْأَعْوَانِ، يَا ذَا الْجَلَالِ وَالْإِكْرَامِ، اللَّهُمَّ صَلِّ عَلَى آبِنَا
 و فرشته مرگ و کمک کارانش ای صاحب جلالت و بزرگواری خدایا درود فرست بر پدر ما
 آدَمَ بَدِيعِ فِطْرَتِكَ، الَّذِي كَرَّمْتَهُ بِسُجُودِ مَلَائِكَتِكَ، وَأَبْخَثَهُ جَنَّتِكَ، اللَّهُمَّ
 آدم پدیده خلقت که گرامیش داشتی به سجده کردن فرشتگانت و مباح کردی بر او بهشتت را خدایا
 صَلِّ عَلَى أَمْنَا حَوَاءَ الْمُطَهَّرَةِ مِنَ الرَّجْسِ، الْمُصَفَّاتِ مِنَ الدَّنَسِ،
 درود فرست بر مادر ما حوا که از پلیدی پاک و از چرکی و آلودگی مصفا گشت
 الْمُفْضَلَةِ مِنَ الْإِنْسِ، الْمُتَرَدِّدَةِ بَيْنَ مَحَالِّ الْقُدْسِ، اللَّهُمَّ صَلِّ عَلَى
 و از میان آدمیان برتری داشت و در میان جایگاههای قدسیان رفت و آمد کرده خدایا درود فرست بر
 هَابِيلَ وَ شَيْثَ وَ إِدْرِيسَ وَ نُوحَ، وَ هُودَ وَ صَالِحَ، وَإِبْرَاهِيمَ وَ إِسْمَاعِيلَ،
 هابیل و شیث و ادريس و نوح و هود و صالح و ابراهيم و اسماعيل
 وَ إِسْحَاقَ وَ يَعْقُوبَ، وَ يُوسُفَ وَ الْأَسْبَاطِ، وَ لُوطَ وَ شُعَيْبَ، وَ أَيُّوبَ
 و اسحاق و يعقوب و يوسف و اسباط (يعقوب) و لوط و شعيب و ايوب
 وَ مُوسَى، وَ هَارُونَ وَ يُوشَعَ، وَ مِيشَا وَ الْخَضِرَ، وَ ذِي الْقَرْنَيْنِ وَ يُونُسَ،
 و موسى و هارون و يوشع و ميشا و خضر و ذی القرنين و يونس
 وَ الْيَاسَ وَ الْيَسَعَ، وَ ذِي الْكِفْلِ وَ طَالُوتَ، وَ دَاوُدَ وَ سُلَيْمَانَ، وَ زَكَرِيَّا
 و الياس و اليسع و ذا الكفل و طالوت و داوود و سليمان و زكريا
 وَ شُعَيْبًا، وَ يَحْيَى وَ تُوْرَحَ، وَ مَتَّى وَ إِزْمِيَا، وَ حَيْفُوقَ وَ دَانِيَالَ، وَ عَزْرِيْرَ
 و شعيبا و يحيى و تورخ و متى و ارميا و حيقوق و دانيال و عزير
 وَ عِيسَى، وَ شَمْعُونَ وَ جَرَجِيْسَ، وَ الْخَوَارِيْمَ وَ الْآتِبَاعَ، وَ خَالِدَ
 و عيسى و شمعون و جرجيس و حواريين عيسى و پيروانشان و خالد
 وَ حَنْظَلَةَ وَ لُقْمَانَ، اللَّهُمَّ صَلِّ عَلَى مُحَمَّدٍ وَ آلِ مُحَمَّدٍ، وَ اِرْحَمْ مُحَمَّدًا
 حنظله و لقمان خدایا درود فرست بر محمد و آل محمد و رحمت فرست بر محمد
 وَ آلَ مُحَمَّدٍ، وَ بَارِكْ عَلَى مُحَمَّدٍ وَ آلِ مُحَمَّدٍ، كَمَا صَلَّيْتَ وَ رَحِمْتَ
 و آل محمد و برکت فرست بر محمد و آل محمد چنانچه درود فرستادی و رحمت
 وَ بَارَكْتَ عَلَى إِبْرَاهِيمَ وَ آلِ إِبْرَاهِيمَ، إِنَّكَ حَمِيدٌ مَجِيدٌ، اللَّهُمَّ صَلِّ عَلَى
 و برکت فرستادی بر ابراهيم و آل ابراهيم که براستی تویی ستوده و بزرگوار خدایا درود فرست بر
 الْأَوْصِيَاءِ، وَ السُّعْدَاءِ وَ الشَّهْدَاءِ وَ أَيْمَةَ الْهُدَى، اللَّهُمَّ صَلِّ عَلَى الْأَبْدَالِ
 اوصيا و اهل سعادت و شهيدان و امامان راهنما خدایا درود فرست بر ابدال (دسته ای از صلحا)
 وَ الْأَوْلَادِ، وَ السِّيَّاحِ وَ الْعُبَادِ، وَ الْمُخْلِصِينَ وَ الرَّهَادِ، وَ أَهْلَ الْجِدِّ
 و اولاد و سیاحان و پرستش کنندگان و مخلصان و پارسایان و اهل جدیت
 وَ الْإِحْتِهَادِ، وَ أَحْضُضْ مُحَمَّدًا وَ أَهْلَ بَيْتِهِ بِأَفْضَلِ صَلَوَاتِكَ، وَ أَجْزِلِ
 و کوشش و مخصوص گردان محمد و خاندانش را به بهترین درودهایت و فراوانترین
 كِرَامَاتِكَ، وَ بَلِّغْ رُوحَهُ وَ جَسَدَهُ مِنِّي تَحِيَّةً وَ سَلَامًا، وَ زِدْهُ فَضْلًا وَ شَرَفًا
 کرامتهایت و به روح و جسدش از جانب من تحیت و سلامی برسان و فضل و شرافت
 وَ كَرَمًا، حَتَّى تَبْلُغَهُ أَعْلَى دَرَجَاتِ أَهْلِ الشَّرَفِ مِنَ النَّبِيِّينَ وَ الْمُرْسَلِينَ،
 و بزرگواریش را فزون کن به حدی که او را به اعلی درجه اهل شرافت از پیمبران و رسولان
 وَ الْفَاضِلِ الْمُقَرَّبِينَ، اللَّهُمَّ وَ صَلِّ عَلَى مَنْ سَمَّيْتُ وَ مَنْ لَمْ أُسَمِّ مِنْ
 و فاضلان مقربت برسانی خدایا درود فرست بر هرکس که من نام بردم و هرکه از
 مَلَائِكَتِكَ، وَ أَنْبِيَائِكَ وَ رُسُلِكَ وَ أَهْلِ طَاعَتِكَ، وَ أَوْصِلْ صَلَوَاتِي إِلَيْهِمْ

فرشتگان و پیمبران و رسولان و فرمانبرداران را که من نام نبردم و دروهای مرا بر ایشان و
وَالِي أَرْوَاحِهِمْ، وَاجْعَلْهُمْ إِخْوَانِي فِيكَ وَأَعْوَانِي عَلَى دُعَايِكَ، اللَّهُمَّ إِنِّي
بر ارواحشان برسان و آنان را برادران من در دین و کمک کارانم در دعای به درگاهت قرار ده خدایا من
أَسْتَشْفِعُ بِكَ إِلَيْكَ، وَ بِكَرَمِكَ إِلَى كَرَمِكَ، وَ بِجُودِكَ إِلَى جُودِكَ،
شفیع گردانم تو را پیش خودت و کرمت را پیش کرمت و جودت را پیش جودت
وَبِرَحْمَتِكَ إِلَى رَحْمَتِكَ، وَ بِأَهْلِ طَاعَتِكَ إِلَيْكَ، وَ أَسْأَلُكَ اللَّهُمَّ بِكُلِّ مَا
و رحمتت را پیش رحمتت و اهل طاعتت را پیش درگاهت و از تو خواهم خدایا به هرچه
سَأَلْتُكَ بِهِ أَحَدٌ مِنْهُمْ، مِنْ مَسْئَلَةٍ شَرِيفَةٍ غَيْرِ مَرْدُودَةٍ، وَبِمَا دَعَوْتُكَ بِهِ مِنْ
یکی از آنها بوسیله آن تو را خواسته از سؤالهای شریفی که برنگشته و به آنچه تو را خوانده اند
دَعْوَةٍ مُجَابَةٍ غَيْرِ مُحَيَّبَةٍ، يَا اللَّهُ يَا رَحْمَنُ يَا رَحِيمُ، يَا حَلِيمُ يَا كَرِيمُ، يَا
از دعای پذیرفته شده ای که به نومیدی نکشیده ای خدا ای بخشاینده ای مهربان ای بردبار ای کریم ای
عَظِيمُ يَا جَلِيلُ، يَا مُنِيلُ يَا جَمِيلُ، يَا كَفِيلُ يَا وَكِيلُ، يَا مُقِيلُ يَا مُجْبِرُ، يَا
بزرگ ای با جلالت ای بخشنده ای زیبا ای سرپرست ای وکیل ای نادیده گیر ای پناه ده ای
خَبِيرُ يَا مُنِيرُ، يَا مُبِيرُ يَا مَنِيْعُ، يَا مُدِيلُ يَا مُحِيلُ، يَا كَبِيرُ يَا قَدِيرُ، يَا
آگاه ای روشنی ده ای نابود کن ای والامقام ای چرخاننده ای جابه جا کننده ای بزرگ ای توانا ای
بَصِيرُ يَا شَكُورُ، يَا بَرُّ يَا طَهْرُ، يَا طَاهِرُ يَا قَاهِرُ، يَا ظَاهِرُ يَا بَاطِنُ، يَا
بینا ای شکرپذیر ای نیکوکار ای پاک ای پاکیزه ای قاهر ای پیدا ای پنهان ای
سَاتِرُ يَا مُحِيْطُ، يَا مُقْتَدِرُ يَا حَفِيْظُ، يَا مُتَجَبِّرُ يَا قَرِيْبُ، يَا وَدُوْدُ يَا
پرده پوش ای احاطه دار ای با اقتدار ای نگهبان ای دارای بزرگی ای نزدیک ای محبوب همه ای
حَمِيْدُ، يَا مَجِيْدُ يَا مُبْدِيْ، يَا مُعِيْدُ يَا شَهِِيْدُ، يَا مُحْسِنُ يَا مُجْمِلُ، يَا مُنْعَمُ
ستوده ای بزرگوار ای پدیدآورنده ای بازگرداننده ای گواه ای احسان بخش ای نیکوبخش ای نعمت بخش
يَا مُفْضِلُ، يَا قَابِضُ يَا بَاسِطُ، يَا هَادِي يَا مُرْسِلُ، يَا مُرْسِدُ يَا مُسَدِّدُ، يَا
ای زیاده بخش ای گیرنده ای گشایش ده ای راهنما ای فرستنده ای رهنمون ای محکم کننده ای
مُعْطِي يَا مَانِعُ، يَا دَافِعُ يَا رَافِعُ، يَا بَاقِي يَا وَاقِي، يَا خَلَّاقُ يَا وَهَّابُ، يَا
دهنده ای منع کننده ای جلوگیری کننده ای بلند کننده ای باقی ای نگهدار ای آفریننده ای بخشش پیشه ای
تَوَّابُ يَا فَتَّاحُ، يَا نَفَّاحُ يَا مُزْتَاخُ، يَا مَنْ بِيَدِهِ كُلُّ مِفْتَاحٍ، يَا نَفَّاعُ يَا رُوْفُ
توبه پذیر ای گشاینده ای زیاده بخش ای رحمت بخش ای که بدست اوست هر کلید ای سودرسان ای مهربان
يَا عَطُوْفُ، يَا كَافِي يَا شَافِي، يَا مُعَافِي يَا مُكَافِي، يَا وَفِي يَا مُهَيِّمُنُ، يَا
ای باعطوفت ای کفایت کننده ای درمان بخش ای بهبودی بخش ای پاداش دهنده ای با وفا ای نگهبان خلق ای
عَزِيْزُ يَا جَبَّارُ يَا مُتَكَبِّرُ، يَا سَلَامُ يَا مُؤْمِنُ، يَا أَحَدُ يَا صَمَدُ، يَا نُورُ يَا
با عزت ای جبار ای بزرگوار ای سلامت بخش ای ایمنی بخش ای یکتا ای بی نیاز ای نور ای
مُدَبِّرُ، يَا فَزْدُ يَا وَثْرُ، يَا قُدُّوسُ يَا نَاصِرُ، يَا مُوَسِّسُ يَا بَاعِثُ، يَا وَارِثُ يَا
مدبر کارها ای یگانه ای تنها ای پاکیزه ای یاور ای همدم ای برانگیزنده ای ارث برنده ای
عَالِمُ، يَا حَاكِمُ يَا بَادِي، يَا مُتَعَالِي يَا مُصَوِّرُ، يَا مُسَلِّمُ يَا مُتَحَبِّبُ، يَا قَائِمُ
دانا ای حکم کننده ای آغاز کننده ای برتر ای صورت بخش ای سلامت بخش ای دوستنورز ای قائم به کار خلق
يَا دَائِمُ، يَا غَلِيْمُ يَا حَكِيْمُ، يَا جَوَادُ يَا بَارِيْ، يَا بَازُّ يَا سَازُّ، يَا عَدْلُ يَا
ای جاویدان ای دانا ای فرزانه ای بخشنده ای آفریننده ای نیکوکار ای شادی بخش ای دادگستر ای
فَاصِلُ، يَا دِيَّانُ يَا حَتَّانُ، يَا مَنَانُ يَا سَمِيْعُ، يَا بَدِيْعُ يَا خَفِيْرُ، يَا مُعَيِّرُ يَا
جداکننده ای جزا ده ای نعمت بخش ای عطابخش ای شنوا ای پدیدآورنده ای پناه ده ای تغییر دهنده ای
نَاشِرُ، يَا غَافِرُ يَا قَدِيْمُ، يَا مُسَهِّلُ يَا مُبَسِّرُ، يَا مُمِيتُ يَا مُحْيِي، يَا نَافِعُ يَا
نشر دهنده ای آمرزنده ای قدیم ای آسان کننده ای هموارکننده ای میراننده ای زنده کننده ای سود ده ای
رَازِقُ، يَا مُفْتَدِرُ يَا مُسَبِّبُ، يَا مُغِيْثُ يَا مُعْنِي يَا مُقْنِي، يَا خَالِقُ يَا رَاصِدُ،
روزی ده ای با اقتدار ای سبب ساز ای فریادرس ای بی نیاز کننده ای دارایی دهنده ای آفریننده ای نگهبان

یا واحِدُ یا حاضِرُ، یا جابِرُ یا حافظُ، یا شَدیدُ یا غِیثُ، یا عَاضِدُ یا
 ای یگانه ای حاضر ای جبران کننده ای نگهدار ای استوار ای فریادرس ای ثروت ده ای
 قابِضُ، یا مَنْ عَلَا فَاسْتَعْلَى، فَكَانَ بِالْمَنْظَرِ الْأَعْلَى، یا مَنْ قَرُبَ فَدَنَا،
 گیرنده ای که والایی و برتری و به دیدگاه اعلایی ای که نزدیکی و بسیار هم نزدیک
 وَبَعْدَ فَنَائِی، وَ عَلِمَ السِّرَّ وَ أَحْفَى، یا مَنْ إِلَیْهِ التَّدْبِیرُ وَ لَهُ الْمَقَادِیرُ، وَ یا
 و دور است و بسیار هم دور دانای سرّ و نهان ای که تدبیر امور با اوست و اندازه ها از اوست و ای
 مِنْ الْعَسِیرِ عَلَیْهِ [سَهْلٌ] یَسِیرٌ، یا مَنْ هُوَ عَلَی ما یَشَاءُ قَدِیرٌ، یا مُرْسِلَ
 که دشوار برای او سهل و آسان است ای که بر هرچه بخواهد تواناست ای فرستنده
 الرِّیاحِ، یا فَالِقَ الْإِصْباحِ، یا باِعْثَ الْأَرْواحِ، یا ذَا الْجُودِ وَالسَّماحِ، یا
 بادهای ای شکافنده سپیده صبح ای برانگیزاننده ارواح ای صاحب جود و سخاوت ای
 رَأَدًا ما قَدْ فَاتَ، یا ناشِرَ الْأَمْواتِ، یا جامعَ الشَّتاتِ، یا رازِقَ مَنْ
 برگرداننده آنچه از دست رفته ای زنده کننده مردگان ای گردآورنده پراکنده ها ای روزی ده
 یَشَاءُ [بِغَیْرِ حِساب]، وَ یا فاعِلَ ما یَشَاءُ کَیْفَ یَشَاءُ، وَ یا ذَا الْجَلالِ
 بی حساب بهر که خواهی و ای انجام دهنده هرچه بخواهی بهر طور که خواهی و ای صاحب جلالت
 وَالْإِکرامِ، یا حَیُّ یا قَیُّوْمُ، یا حَیًّا حَیْنَ لا حَیَّ، یا حَیُّ یا مُحِیِّ الْمَوْتِ،
 و بزرگواری ای زنده ای پاینده ای زنده در آن هنگام که زنده ای نبود ای زنده کن مردگان
 یا حَیُّ لا إِلَهَ إِلَّا أَنْتَ، بَدِیعَ السَّمواتِ وَالْأَرْضِ، یا إِلَهی وَ سَیِّدِ صَلِّ
 ای زنده که معبودی جز تو نیست پدیدآورنده آسمانها و زمین ای معبود من و آقای من درود فرست
 عَلَی مُحَمَّدٍ وَ آلِ مُحَمَّدٍ، وَ ارْحَمْ مُحَمَّدًا وَ آلَ مُحَمَّدٍ، وَ بارِکْ عَلَی
 بر محمد و آل محمد و رحمت فرست بر محمد و آل محمد و برکت ده بر
 مُحَمَّدٍ وَ آلِ مُحَمَّدٍ، کَما صَلَّیْتَ وَ بارَکْتَ وَ رَحِمْتَ عَلَی إِبْراهِیمَ وَ آلِ
 محمد و آل محمد چنانچه درود فرستادی و برکت دادی و رحمت فرستادی بر ابراهیم و آل
 إِبْراهِیمَ، إِنَّکَ حَمیدٌ مَجیدٌ، وَ ارْحَمْ ذُلِّی وَ فاقَتِی وَ فَقَرِی، وَ انْفِرادِی
 ابراهیم که براستی تویی ستوده و بزرگوار و رحم کن به خواری من و بیچارگیم و نداریم و تک
 وَ وَحْدَتِی، وَ خُصُوعِی بَیْنَ یَدَیْکَ، وَ اعْتِمادِی عَلَیْکَ، وَ تَضَرُّعِی إِلَیْکَ،
 و تنهاییم و فروتنیم در برابرت و اعتمادی که بر تو دارم و زاریم به درگاهت
 أَدْعُوكَ دُعاءَ الْخاضِعِ الدَّلِیلِ، الْخاشِعِ الْخائِفِ، الْمُسْتَفِقِ الْبائِسِ،
 تو را خوانم خواندن شخص فروتن خوار خاشع ترسان هراسان پریشان
 الْمَهینِ الْحَقیرِ، الْجائِعِ الْفَقیرِ، الْعائِذِ الْمُسْتَجیرِ، الْمَقَرَّ بِذَنْبِهِ، الْمُسْتَعْفِرِ
 بی مقدار کوچک گرسنه فقیر پناهنده پناه خواه معترف به گناه آمرزش خواه
 مِنْهُ، الْمُسْتَكینِ لِرَبِّهِ، دُعاءَ مَنْ أَسْلَمَتْهُ ثِقَتُهُ (۹)، وَ رَفَضَتْهُ أَحِبَّتُهُ،

از گناه درمانده و زاری کننده به درگاه پروردگار و خواندن شخصی که یاران مورد اعتمادش او را واگذارده و دوستانش او را
 رها کرده

وَ عَظَمْتَ فَجِيعَتَهُ، دُعاءَ حَرِقِ حَزینِ، ضَعیفِ مَهینِ، بائِسِ مُسْتَكینِ
 و درد جانسوزش بزرگ گشته خواندن شخص دلسوخته غمگین ناتوان بی مقدار پریشان درمانده ای
 بِكَ مُسْتَجیرِ، اللَّهُمَّ وَاسْئَلْ بِأَنَّكَ مَلِیکُ، وَ أَنَّکَ ما تَشَاءُ مِنْ أَمْرٍ یَكُونُ،
 که به تو پناه آورده خدایا از تو خواهم چون تویی فرمانروا و تو چنانی که هرکاری را بخواهی می شود
 وَأَنَّکَ عَلَی ما تَشَاءُ قَدِیرٌ، وَاسْئَلْ بِحَرْمَةِ هَذَا الشَّهِرِ الْحَرَامِ، وَ الْبَیْتِ
 و تویی که بر هر چه بخواهی توانایی و از تو خواهم به حرمت این ماه محترم و خانه
 الْحَرَامِ، وَ الْبَلَدِ الْحَرَامِ، وَ الرُّکْنِ وَ الْمَقامِ، وَ الْمَشاعِرِ الْعُظامِ، وَ بِحَقِّ
 محترم (کعبه) و شهر محترم (مکه) و رکن و مقام و مشعرهای بزرگ (جاهای مناسک حج) و به حق
 نَبِیِّکَ مُحَمَّدَ عَلَیْهِ وَ آلِهِ السَّلَامِ، یا مَنْ وَهَبَ لِادَمَ شَیْئًا، وَ لِإِبْراهِیمَ
 پیامبرت محمد علیه و آله السلام ای که شیث را به آدم بخشیدی و اسماعیل و

إِسْمَاعِيلَ وَ إِسْحَاقَ، وَ يَا مَنْ رَدَّ يُوسُفَ عَلَى يَعْقُوبَ، وَ يَا مَنْ كَشَفَ
 إِسْحَاقَ رَا بَه اِبْرَاهِيمَ دَادِي وَ اِي كَه يوسف رَا بَه يعقوب برگرداندی و اِي كه پس از
 بَعْدَ الْبَلَاءِ ضَرَّ أَيُّوبَ، يَا رَادَّ مُوسَى عَلَى أُمَّه، وَ زَايِدَ الْخَضِرِ فِي عِلْمِهِ،
 مبتلا شدن ایوب ناراحتیش را برطرف کردی اِي كه موسی را به مادرش برگرداندی و دانش خضر را افزون کردی
 وَ يَا مَنْ وَهَبَ لِداوُدَ سُلَيْمَانَ، وَ لِزَكَرِيَّا يَحْيَى، وَ لِمَرْيَمَ عِيسَى، يَا حَافِظَ
 اِي كه دادی به داود و سلیمان را و به زکریا یحیی را و به مریم عیسی را اِي نگهدار
 بِنْتَ شُعَيْبَ، وَ يَا كَافِلَ وَ لِدِ أُمِّ مُوسَى، أَسْأَلُكَ أَنْ تُصَلِّيَ عَلَيَّ مُحَمَّدَ وَ آلِ
 دختر شعیب اِي كفالت كننده فرزند مادر موسی از تو خواهم كه درود فرستی بر محمد و آل
 مُحَمَّدَ، وَأَنْ تُغْفِرَ لِي ذُنُوبِي كُلَّهَا، وَ تُجِيرَنِي مِنْ عَذَابِكَ، وَ تُوجِبَ لِي
 محمد و گناهانم را بپامرزی و از عذاب خود مرا در پناه گیری و مرا مستوجب
 رِضْوَانِكَ، وَ أَمَانِكَ وَ إِحْسَانِكَ، وَ غُفْرَانِكَ وَ جِنَانِكَ، وَ أَسْأَلُكَ أَنْ تُفَكَّ
 خشنودی و ایمنی و احسان و آمرزش و بهشتت قرار دهی و از تو خواهم كه باز کنی برایم
 عَنِّي كُلَّ حَلْقَةٍ بَيْنِي وَ بَيْنَ مَنْ يُؤْذِينِي، وَ تُفْتَحَ لِي كُلَّ بَابٍ، وَ تُلَيِّنَ لِي
 هر حلقه اِي كه میان من و میان آزار كننده من است و بگشایی به رویم هر دری را و نرم کنی برایم
 كُلَّ صَعْبٍ، وَ تُسَهِّلَ لِي كُلَّ عَسِيرٍ، وَ تُحْرِسَ عَنِّي كُلَّ نَاطِقٍ بَشَرٍ،
 هر دشواری را و آسان کنی برایم هر مشکلی را و لال کنی از من زبان هر بدگو را
 وَ تُكَفِّ عَنِّي كُلَّ بَاغٍ، وَ تُكَبِّتَ عَنِّي كُلَّ عَدُوٍّ لِي وَ حَاسِدٍ، وَ تَمْنَعَ مِنِّي كُلَّ
 و بازداری از من هر زورگو را و خوار کنی دشمنان و حسودان مرا و بازداری از من
 ظَالِمٍ، وَ تُكْفِينِي كُلَّ عَائِقٍ يَحُولُ بَيْنِي وَ بَيْنَ حَاجَتِي، وَ يُحَاوِلُ أَنْ يُفَرِّقَ
 هر ستمگری را و كفایت کنی از من هر مانعی را كه میان من و حاجتم حائل شود و بخواهد كه
 بَيْنِي وَ بَيْنَ طَاعَتِكَ، وَ يُنَبِّطَنِي عَن عِبَادَتِكَ، يَا مَنْ أَلْجَمَ الْجِنَّ الْمُتَمَرِّدِينَ،
 میان من و اطاعت تو را جدایی اندازد و از پرستش تو بازم دارد اِي كه مهار کردی جنیان نافرمان را
 وَ قَهَرَ عُنَاةَ الشَّيَاطِينِ، وَ أَدَلَّ رِقَابَ الْمُتَجَبِّرِينَ، وَ رَدَّ كَيْدَ الْمُتَسَلِّطِينَ
 و مقهور ساختی شیاطین سرکش را و گردن گردن کشان را به خواری کشاندی و نقشه های شوم مسلط شدگان
 عَنِ الْمُسْتَضْعَفِينَ، أَسْأَلُكَ بِقُدْرَتِكَ عَلَى مَا تَشَاءُ، وَ تَسْهِيلِكَ لِمَا
 را از ناتوانها بازگرداندی از تو خواهم به حق تواناییت بر هرچه خواهی و آسان کردنت هر چه
 تَشَاءُ كَيْفَ تَشَاءُ، أَنْ تُجْعَلَ قَضَاءَ حَاجَتِي فِيمَا تَشَاءُ.
 را بهر نحو كه خواهی كه قرار دهی برآوردن حاجتم را در هر چه خواهی.
 آنگاه بر زمین سجده كن و دو طرف صورت را روی خاك (روی مهر) بگذار و بگو:
 اللَّهُمَّ لَكَ سَجَدْتُ، وَ بِكَ أَمِنْتُ، فَارْحَمْ دُلِّي وَ فَاقَتِي، وَ اجْتَهِدِي وَ تَصْرُعِي، وَ مَسْكَنَتِي وَ فَقْرِي إِلَيْكَ يَا رَبِّ.
 خدایا برای تو سجده می کنم و به تو ایمان دارم پس رحم کن به خواری من و نداریم و سعی و کوششم و زاری و
 بیچارگی ام و نیازم به درگاہت اِي پروردگار.
 و کوشش کن كه اشکی از چشمانت سرازیر شود، هرچند اندك باشد كه این علامت استجابت دعاست. (۱۰)

۱. مصباح المتہجد، صفحہ ۸۰۷

۲. همان مدرک و اقبال، صفحہ ۶۵۷.

۳. اقبال، صفحہ ۶۵۷.

۴. اقبال، صفحہ ۶۵۷.

۵. زاد المعاد، صفحہ ۲۱.

۶. «استفتاح» به معنای طلب نصرت و فتح و یاری است و «نجاح» نیز به معنای ظفر و پیروزی است. (بحارالانوار، جلد ۸۱، صفحہ ۳۷۶).

۷. زاد المعاد، صفحہ ۲۱ - ۲۴ (با تلخیص و تصرف) و اقبال، صفحہ ۶۵۸.

۸. مصباح المتہجد، صفحہ ۸۰۷.

۹. مصباح المتہجد : نَفْسُهُ.

۱۰. مصباح المتہجد، صفحہ ۸۱۴.

شب بیست و هفتم ماه رجب (شب مبعث)

شب مبعث از شب های مهم سال و بسیار ارزشمند است. و اعمالی برای این شب نقل شده است:
 اول: **غسل** کردن در این شب مستحب است.

دوم: «شیخ طوسی» در «مصباح المتهدج» روایتی را از امام جواد(علیه السلام) نقل کرده است که آن حضرت فرمود: «در ماه رجب، شبی است که از تمام آنچه که خورشید بر آن می تابد بهتر است و آن شب، شب «بیست و هفتم» ماه رجب است؛ که در صبح این شب، رسول خدا(صلی الله علیه وآله) به رسالت مبعوث گردید، و از شیعیان ما هر کس در آن شب عملی را انجام دهد، پاداش آن به اندازه عمل شصت سال خواهد بود!».

از آن حضرت سؤال شد: چه عملی در آن شب بهتر است؟

فرمود: پس از نماز «عشا» وقتی که خوابیدی، پیش از نیمه شب، یا پس از نیمه آن از خواب برمی خیزی و **دوازده رکعت نماز می خوانی**، در هر رکعتی، سوره «حمد» و یک سوره از سوره های کوچک مفضل(۱) را می خوانی؛ آنگاه در هر دو رکعتی که سلام نماز را دادی، می نشینی و هفت مرتبه سوره «حمد» و هفت مرتبه «معوذتین» (سوره فلق و ناس) و سوره های «توحید» و «کافرون» و سوره «قدر» و «آیه الکرسی» را هر کدام هفت مرتبه می خوانی؛ پس از آن این دعا را می خوانی:

الْحَمْدُ لِلَّهِ الَّذِي لَمْ يَتَّخِذْ وَلَدًا، وَلَمْ يَكُنْ لَهُ شَرِيكٌ فِي الْمُلْكِ، وَلَمْ يَكُنْ

ستایش خاص خدایی است که نگیرد فرزندی و نیست برای او در فرمانروایی شریکی و نیست

لَهُ وَلِيٌّ مِنَ الذَّلِّ، وَكَبَّرَهُ تَكْبِيرًا، اللَّهُمَّ إِنِّي أَسْأَلُكَ بِمَعَاوِدِ عِرْكَ عَلَيَّ

برایش یآوری از خواری و به بزرگی کامل بزرگش شمار خدایا از تو خواهم به حق چیزهایی که موجبات عزتت بر

أَرْكَانِ عَرْشِكَ، وَمُنْتَهَى الرَّحْمَةِ مِنْ كِتَابِكَ، وَبِاسْمِكَ الْأَعْظَمِ الْأَعْظَمِ

پایه های عرشت می باشد و به حق سرحد نهایی رحمتت از کتابت و به نام بزرگتر بزرگتر

الْأَعْظَمِ، وَذَكَرَكَ الْأَعْلَى الْأَعْلَى، وَبِكَلِمَاتِكَ التَّامَاتِ، أَنْ

بزرگترت و به حق ذکرت که والاتر و برتر و اعلی است و به کلمات تام و تمامت که

نُصَلِّيَ عَلَيَّ مُحَمَّدٍ وَآلِهِ، وَأَنْ تَفْعَلَ بِي مَا أَنْتَ أَهْلُهُ.

درود فرستی بر محمد و آلش و انجام دهی درباره من آنچه را تو شایسته آنی.

آنگاه هر حاجتی که داری از خداوند طلب کن.(۲)

سوم: **دوازده رکعت نماز** است که نحوه آن در اعمال شب نیمه رجب، بیان شد.

چهارم: **زیارت حضرت امیر مؤمنان علی(علیه السلام)** در این شب، از افضل اعمال است.

۱. مرحوم محدث قمی، سوره های کوچک مفضل را به سوره محمد، تا آخر قرآن تفسیر کرده است؛ ولی در روایت اقبال و زاد المعاد آمده است که: منظور از آن، سوره یس به بعد است. (اقبال، صفحه ۶۷۰ و زاد المعاد، صفحه ۳۵).

۲. مصباح المتهدج، صفحه ۸۱۳ و اقبال، صفحه ۶۷۰ و زاد المعاد، صفحه ۳۵.

کرامات قبر امیر مؤمنان(علیه السلام) در شب مبعث، به روایت ابن بطوطه

«ابن بطوطه»(۱) در سفرنامه خود، درباره کراماتی که در شب بیست و هفتم رجب، از حرم امیر مؤمنان(علیه السلام) دیده شده چنین نقل می کند:

همه مردم این شهر (نجف) شیعه اند و از این حرم، کرامت ها ظاهر می شود که منشأ عقیده مردم، به وجود قبر علی(علیه السلام) در آن جا، همین کرامت هاست. از جمله آن که، در شب بیست و هفتم ماه رجب که آن را «لیلة المحیا» می نامند، گروه بسیاری از سراسر عراق و فارس و روم بعد از نماز «عشا» در کنار روضه علی(علیه السلام) گرد می آیند و بیماران سخت، مثل افراد فلج و زمین گیر را کنار ضریح می گذارند و خود به نماز و ذکر و قرآن و زیارت، مشغول می شوند و چون پاسی از شب بگذرد، مریض ها شفا می یابند و صحیح و سالم می شوند و با ذکر **لا إِلَهَ إِلَّا اللَّهُ، مُحَمَّدٌ رَسُولُ اللَّهِ وَ عَلِيُّ وَ لِيُّ اللَّهِ**، برمی خیزند، این حکایت در میان آنها بسیار معروف است. هرچند من خود، آن شب را درک نکردم، ولی داستان آن را از افراد مورد اعتماد شنیدم، همچنین در مدرسه حرم، سه تن از افراد زمین گیر را دیدم که یکی از «روم» آمده بود و دیگری از «اصفهان» و سومی از «خراسان» از حالشان جویا شدم، گفتند امسال به «لیلة المحیا» نرسیده اند و منتظرند تا سال آینده، این شب را درک کنند و شفا یابند، در این شب مردم از شهرهای مختلف در نجف جمع می شوند و بازار بزرگی نیز در آن شهر برپاست که تا ده روز ادامه دارد.(۲)

البته هم اکنون نیز در مناسبت های گوناگون در حرم های ائمه اطهار(علیهم السلام) از جمله حرم امیر مؤمنان(علیه السلام) و حرم امام رضا(علیه السلام) بیمارانی شفا می یابند که به یقین شما خوانندگان گرامی نیز از برخی از این کرامت ها و معجزات آگاهی دارید؛ و اخیراً در دفتر مخصوصی در آستانه های مقدسه، نام آنها پس از تحقیق کافی با تمام مشخصات ثبت می شود.

پنجم: مرحوم «کفعمی»، برای شب مبعث این دعا را نقل کرده است:

اللَّهُمَّ إِنِّي أَسْأَلُكَ بِالتَّجَلِّيِ الْأَعْظَمِ فِي هَذِهِ اللَّيْلَةِ مِنَ الشَّهْرِ الْمُعَظَّمِ،

خدایا از تو خواهم به حق بزرگترین تجلی (تو) در این شب از این ماه بزرگ

وَالْمُرْسَلِ الْمُكْرَمِ، أَنْ تُصَلِّيَ عَلَيَّ مُحَمَّدَ وَآلِهِ، وَأَنْ تَغْفِرَ لَنَا مَا أَنْتَ بِهِ مِنَّا

و به حق آن فرستاده گرامی که درود فرستی بر محمد و آلش و بیامیزی برای ما آنچه را تو بدان از ما

أَعْلَمُ، يَا مَنْ يَعْلَمُ وَلَا نَعْلَمُ، اللَّهُمَّ بَارِكْ لَنَا فِي لَيْلَتِنَا هَذِهِ، الَّتِي بِشَرَفِ

دانانتری ای که می دانی و ما نمی دانیم خدایا مبارک گردان بر ما در این شبی که به واسطه شرافت

الرِّسَالَةِ فَضَّلْتَهَا، وَبِكِرَامَتِكَ أَجَلَلْتَهَا، وَبِالْمَحَلِّ الشَّرِيفِ أَحَلَلْتَهَا،

رسالت آن را فضیلت دادی و به کرامت خویش بزرگش کردی و به جای باشرافتی درش آوردی

اللَّهُمَّ فَإِنَّا نَسْأَلُكَ بِالمَبْعَثِ الشَّرِيفِ، وَالسَّيِّدِ اللَّطِيفِ، وَالعُنْصُرِ العَاقِبِ،

خدایا پس از تو خواهیم به آن بعثت شریف و آن آقای بالطف و عنصرپارسا

أَنْ تُصَلِّيَ عَلَيَّ مُحَمَّدَ وَآلِهِ، وَأَنْ تَجْعَلَ أَعْمَالَنَا فِي هَذِهِ اللَّيْلَةِ وَفِي سَائِرِ

که درود فرستی بر محمد و آلش و قرار دهی اعمال ما را در این شب و در سایر

الليالي مَقْبُولَةً، وَ دُؤُوبِنَا مَغْفُورَةً، وَ حَسَنَاتِنَا مَشْكُورَةً، وَ سَيِّئَاتِنَا

شبهها پذیرفته درگاهت و گناهانمان را آمرزیده و نیکیهایمان را مورد قدردانی و بدیهایمان را

مَسْتُورَةً، وَ قُلُوبِنَا بِحُسْنِ القَوْلِ مَسْرُورَةً، وَ أَرْزَاقِنَا مِنْ لَدُنْكَ بِالْيُسْرِ

پوشیده و دلهايمان را به گفتار نیک خرسند و روزبهایمان را از نزد خود به آسانی

مَدْرُورَةً، اللَّهُمَّ إِنَّكَ تَرَى وَ لَا تُرَى، وَ أَنْتَ بِالْمَنْظَرِ الْأَعْلَى، وَ إِنَّ إِلَيْكَ

فراوان، خدایا تو می بینی ولی خودت دیده نمی شوی و تو در بلندترین دیدگاهی و بطور مسلم بازگشت

الرُّجْعَى وَ الْمُنْتَهَى، وَ إِنَّ لَكَ الْمَمَاتَ وَ المَحْيَا، وَ إِنَّ لَكَ الْآخِرَةَ

و پایان بسوی توست و مرگ و زندگی بدست توست و انجام
وَالْأُولَى، اللَّهُمَّ إِنَّا نَعُوذُ بِكَ أَنْ نَذَلَ وَ نَحْزَى، وَ أَنْ نَأْتِيَ مَا عَنْهُ تَنْهَى،
و آغاز از آن توست خدایا ما به تو پناه می بریم از خوار شدن و رسوایی و دست زدن به کاری که تو آن را قدغن کرده ای
اللَّهُمَّ إِنَّا نَسْأَلُكَ الْجَنَّةَ بِرَحْمَتِكَ، وَ نَسْتَعِيدُ بِكَ مِنَ النَّارِ، فَأَعِدْنَا مِنْهَا
خدایا ما از تو درخواست بهشت را به رحمتت داریم و پناه جوییم به تو از آتش دوزخ پس ما را به قدرت خویش
بِقُدْرَتِكَ، وَ نَسْأَلُكَ مِنَ الْخُورِ الْعَيْنِ، فَارْزُقْنَا بِعِزَّتِكَ، وَ اجْعَلْ أَوْسَعِ
از آتش پناه ده و از تو حور العین درخواست کنیم پس به عزت خویش روزیمان گردان و وسیعترین
أَرْزُقْنَا عِنْدَ كَبِيرِ سِنِّنا، وَ أَحْسِنْ أَعْمَالِنَا عِنْدَ اقْتِرَابِ اجْلَانِنَا، وَ أَطْلُ فِي
روزی ما را در هنگام پیری ما قرار ده و بهترین اعمال ما را هنگام نزدیک شدن مرگمان مقرر دار و طولانی کن عمر ما را در
طَاعَتِكَ وَ مَا يُقَرَّبُ إِلَيْكَ، وَ يُحْطَى عِنْدَكَ، وَ يُرْلَفُ لَدَيْكَ أَعْمَارِنَا،
طاعت خود و در آنچه موجب تقرب درگاهت شود و سبب بهره مندی نزد تو و نزدیکی تو گردد
وَ أَحْسِنْ فِي جَمِيعِ أَحْوَالِنَا وَ أُمُورِنَا مَعْرِفَتِنَا، وَ لَا تَكِلْنَا إِلَى أَحَدٍ مِنْ
و در تمام احوال و کارهای ما معرفتمان را کامل و نیکو گردان و ما را به هیچ یک از خلق
خَلْقِكَ فَيَمُنَّ عَلَيْنَا، وَ تَفْضَلْ عَلَيْنَا بِجَمِيعِ حَوَائِجِنَا لِلدُّنْيَا وَ الْآخِرَةِ،
خود وامگذار که بر سر ما منت گذارد و بر ما تفضل فرما به برآوردن تمام حاجتهای دنیا و آخرت ما
وَإِبْدَأْ بِأَبَائِنَا وَ أَبْنَائِنَا، وَ جَمِيعِ إِخْوَانِنَا الْمُؤْمِنِينَ فِي جَمِيعِ مَا سَأَلْنَاكَ
و آغاز کن در تمام آنچه ما برای خودمان از توخواستیم برای پدران و فرزندانمان و همه برادران مؤمن
لأنفسِنَا، يَا أَرْحَمَ الرَّاحِمِينَ، اللَّهُمَّ إِنَّا نَسْأَلُكَ بِاسْمِكَ الْعَظِيمِ، وَ مُلْكِكَ
ما ای مهربانترین مهربانها خدایا از تو خواهیم به حق نام بزرگت و فرمانروایی
الْقَدِيمِ، أَنْ تُصَلِّيَ عَلَيَّ مُحَمَّدٍ وَ آلِ مُحَمَّدٍ، وَ أَنْ تَغْفِرَ لَنَا الذَّنْبَ الْعَظِيمَ،
دیرینه ات که درود فرستی بر محمد و آل محمد و این که بیامری برای ما گناه بزرگ ما را
إِنَّهُ لَا يَغْفِرُ الْعَظِيمَ إِلَّا الْعَظِيمُ، اللَّهُمَّ وَ هَذَا رَجَبُ الْمُكْرَمِ الَّذِي أَكْرَمْتَنَا
که براستی نیامرزد بزرگ را مگر شخص بزرگ خدایا این ماه رجب است که گرامی است و همان ماهی است که ما را بدان
گرامی
بِهِ، أَوَّلُ أَشْهُرِ الْحُرْمِ، أَكْرَمْتَنَا بِهِ مِنْ بَيْنِ الْأُمَمِ، فَلَكَ الْحَمْدُ يَا ذَا الْجُودِ
داشته نخستین ماه محترمی است که ما را از میان همه امتهای بدن گرامی داشتی پس ستایش خاص توست ای صاحب
جود
وَ الْكَرَمِ، وَ أَسْأَلُكَ بِهِ وَبِاسْمِكَ الْأَعْظَمِ الْأَعْظَمِ، الْأَجَلِّ الْأَكْرَمِ،
و بزرگواری پس از تو خواهیم بدین ماه و به حق نام اعظم و و اجل اکرم
الَّذِي خَلَقْتَهُ فَاسْتَقَرَّ فِي ظِلِّكَ، فَلَا يَخْرُجُ مِنْكَ إِلَى غَيْرِكَ، أَنْ تُصَلِّيَ
تو که آن را آفریدی و در سایه ات مستقر گردید و آن نام از تو به دیگری نرسد که درود فرستی
عَلَى مُحَمَّدٍ وَ أَهْلِ بَيْتِهِ الطَّاهِرِينَ، وَ أَنْ تَجْعَلَنَا مِنَ الْعَامِلِينَ فِيهِ
بر محمد و خاندان پاک او و قرار دهی ما را از کسانی که در این ماه به طاعت تو عمل کنیم
بِطَاعَتِكَ، وَ الْأَمِلِينَ فِيهِ لِشَفَاعَتِكَ، اللَّهُمَّ اهْدِنَا إِلَى سَوَاءِ السَّبِيلِ،
و آنان که در این ماه آرزوی شفاعت تو را دارند خدایا ما را به راه راست راهنمایی فرما
وَ اجْعَلْ مَقِيلَنَا عِنْدَكَ خَيْرَ مَقِيلٍ، فِي ظِلِّ ظَلِيلٍ، وَ مُلْكٍ جَزِيلٍ، فَإِنَّكَ
و قرار ده جایگاه ما را در نزد خود بهترین جایگاه در سایه همیشگی رحمتت و سلطنت باعظمتت زیرا که تو ما را
حَسْبُنَا وَ نِعْمَ الْوَكِيلُ، اللَّهُمَّ أَقْلِبْنَا مُفْلِحِينَ مُنْجِحِينَ، غَيْرَ مَغْضُوبٍ
کافی هستی و نیکو وکیلی هستی خدایا ما را برگردان به حال رستگاری و کامیابی که نه در زمره غضب شدگان
عَلَيْنَا وَ لَا ضَالِّينَ، بِرَحْمَتِكَ يَا أَرْحَمَ الرَّاحِمِينَ، اللَّهُمَّ إِنِّي أَسْأَلُكَ
باشیم و نه از جمله گمراهان به رحمتت ای مهربانترین مهربانان خدایا از تو خواهم
بِعِزَّتِكَ، وَ بِوَجِبِ رَحْمَتِكَ، السَّلَامَةَ مِنْ كُلِّ إِثْمٍ، وَ الْعَنِيمَةَ مِنْ
به حق وسایل حتمی آمرزشت و به آن رحمتت که بر خویش واجب کردی که مرا از هر گناهی سالم داری و از هر نیکی

كُلِّ بِرٌّ، وَالْفَوْزُ بِالْجَنَّةِ، وَالنَّجَاةُ مِنَ النَّارِ، اَللّٰهُمَّ دَعَاكَ الدَّاعُونَ

بهره مند سازی و به بهشتم برسانی و از آتش دوزخ نجاتم بخشی خدایا خوانندگان تو را خواندند
وَدَعَوُوكَ، وَ سَأَلَك السَّائِلُونَ وَ سَأَلْتُكَ، وَ طَلَبَ إِلَيْكَ الطَّالِبُونَ وَ طَلَبْتُ

و من نیز خواندمت و درخواست کنندگان از تو خواستند و من نیز از تو خواستم و جویندگان از تو جویا شدند و من
إِلَيْكَ، اَللّٰهُمَّ اَنْتَ الثَّقَةُ وَالرَّجَاءُ، وَ إِلَيْكَ مُنْتَهَى الرَّغْبَةِ وَ الدَّعَاءِ، اَللّٰهُمَّ

هم تو را جویا شدم خدایا تویی مورد اعتماد و امید و بسوی توست آخرین مرحله میل و اشتیاق و دعا خدایا
فَصَلِّ عَلٰى مُحَمَّدٍ وَآلِهِ، وَاجْعَلِ الْيَقِيْنَ فِي قَلْبِي، وَالنُّورَ فِي بَصْرِي،

درود فرست بر محمد و آلش و بنه یقین را در دلم و روشنی در دیده ام

وَالنَّصِيحَةَ فِي صَدْرِي، وَذِكْرَكَ بِاللَّيْلِ وَالنَّهَارِ عَلٰى لِسَانِي، وَرِزْقًا وَاسِعًا

و خیرخواهی در سینه ام و ذکر خود را در شب و روز بر زبانم و روزی وسیع

غَيْرَ مَمْنُونٍ، وَ لَا مَحْظُورَ فَارْزُقْنِي، وَ بَارِكْ لِي فِيْمَا رَزَقْتَنِي، وَاجْعَلْ

بی منت و بی مانعی روزیم گردان و در آنچه نصیب کرده ای برکت ده و بی نیازی

غِنَايَ فِي نَفْسِي، وَ رَغْبَتِي فِيْمَا عِنْدَكَ، بِرَحْمَتِكَ يَا اَرْحَمَ الرَّاحِمِيْنَ.

مرا در نفس خودم قرار ده و اشتیاقم را بدانچه نزد توست به رحمتت ای مهربانترین مهربانان.

سپس به سجده برو و صد مرتبه بگو:

اَلْحَمْدُ لِلّٰهِ الَّذِي هَدَانَا لِمَعْرِفَتِهِ، وَحَصَّنَا بِوِلَايَتِهِ، وَوَفَّقَنَا لِمَا عَيْتِهِ، شُكْرًا شُكْرًا.

ستایش خاص خدایی است که ما را به معرفت خویش راهنمایی کرد و به دوستی خویش مخصوص گردانید و به
طاعتش موفق داشت خدا را شکر.

آنگاه سر از سجده بردار و بگو:

اَللّٰهُمَّ اِنِّيْ قَصَدْتُكَ بِحَاجَتِي، وَاعْتَمَدْتُ عَلَيْكَ بِمَسْئَلَتِي، وَتَوَجَّهْتُ

خدایا من برای حاجتم تو را قصد کردم و در مورد خواسته ام بر تو اعتماد کردم و به وسیله پیشوایان و سرورانم

إِلَيْكَ بِأَيْمَتِيْ وَوَسَادَتِيْ، اَللّٰهُمَّ اِنْفَعْنَا بِحُبِّهِمْ، وَأَوْرِدْنَا مَوْرِدَهُمْ، وَارْزُقْنَا

بسوی تو رو آوردم خدایا به دوستی ایشان ما را سودمند کن و در جایگاه آنها واردمان کن و همنشینی ایشان را

مُرَافَقَتَهُمْ، وَأَدْخِلْنَا الْجَنَّةَ فِيْ زُمْرَتِهِمْ، بِرَحْمَتِكَ يَا اَرْحَمَ الرَّاحِمِيْنَ. (۳)

روزی ما گردان و در زمره آنان ما را داخل بهشت گردان به رحمتت ای مهربانترین مهربانان.

۱. محمد بن عبدالله، معروف به ابن بطوطه، عالم و سیاح معروف، اهل مراکش بوده و در قرن هشتم هجری می زیسته است؛ مدّت سیاحت او سی سال طول کشید. او آنچه را در این مدّت دیده بود، تدوین کرد که تحت عنوان «رحلة ابن بطوطه» منتشر شده و کتاب او به فارسی به نام «سفرنامه ابن بطوطه» ترجمه شده است.

۲. سفرنامه ابن بطوطه، جلد ۱، صفحه ۱۸۵ و انوار البهیة، صفحه ۸۰ (با اندکی تصرّف).

۳. بلدالامین، صفحه ۱۸۳.

بازگشت به فهرست

روز بیست و هفتم ماه

بیست و هفتم رجب، روز مبعث است که روز بسیار شریف و با ارزشی است.
رسول خدا(صلی الله علیه وآله) هنگامی به رسالت مبعوث شد که مردم در جهالت و گمراهی به سر می بردند؛ آثار توحید از میان رفته و فروغ انسانیت خاموش گشته بود؛ عقاید مردم دستخوش خرافات و تحریفات گشته و اهداف والای انبیای پیشین، به فراموشی سپرده شده بود و بت پرستی، جنایت، زنده به گور کردن دختران، ظلم و بیدادگری، غارت و خونریزی، پایمال کردن حقوق ضعیفان و فحشا و منکرات، بر سراسر جزیره العرب حکومت می کرد.

مردم سایر کشورها نیز، هر کدام به نوعی گرفتار چندگانه پرستی بودند و محبت و عدالت از میانشان رخت بر بسته و فضایل و ارزش های انسانی به افول گراییده بود.

خداوند متعال، در چنین عصری، حضرت محمد(صلی الله علیه وآله) را برای هدایت بشر، به رسالت برگزید تا مردم را از بت پرستی و شرک، به توحید و خدا پرستی دعوت کند و آنان را از تاریکی گناه، و ظلمت های جهل، رهانیده و به سرچشمه ایمان و دانش، و پاکی و تقوا رهنمون گردد.

«مبعث» تحوّل شگرف در زندگی جامعه بشری و رستاخیزی عظیم در روح انسانها به وجود آورد و جا دارد که روز بعثت رسول خدا(صلی الله علیه وآله) را روز «توحید» و «احیای ارزشهای انسانی» بنامیم.

گرامی داشت این روز و تجلیل از رسول گرامی اسلام و تشکیل مجالس و محافل جشن و سرور، در حقیقت تجلیل از اهداف بلند آن معلم بشریت و اعلام وفاداری به توحید، نبوت و همه ارزشهای والایی است که از سوی نبی مکرم اسلام(صلی الله علیه وآله) به جامعه بشری عرضه شده است.

در روایتی از امام صادق(علیه السلام) روز مبعث به عنوان شریفترین اعیاد یاد شده است.(۱) در هر حال بزرگان برای این روز، اعمالی ذکر کرده اند:

اول: **غسل** کردن در این روز مستحب است.(۲)

دوم: **روزه**; این روز در میان روزهای سال یکی از چهار روزی است که روزه گرفتن آن فضیلت بسیار دارد و پاداش فراوانی برای آن نقل شده است.

در روایتی از امام صادق(علیه السلام) می خوانیم: «هر کس در روز بیست و هفتم رجب روزه بگیرد، خداوند برای او پاداش روزه هفتاد سال را می نویسد».(۳)

سوم: **زیاد صلوات** فرستادن.

در روایتی از امام صادق(علیه السلام) نقل شده است که: «در این روز روزه می گیری و بر محمد و آلش زیاد صلوات می فرستی».(۴)

چهارم: **زیارت** رسول خدا و امیر مؤمنان(علیهما السلام) است.(۵)

پنجم: **دوازده رکعت نماز** است.

از «ریان بن صلت» نقل شده است که هنگامی که امام محمد تقی(علیه السلام) در بغداد بود، روز نیمه رجب و روز بیست و هفتم رجب را روزه می گرفت و همه ملازمان و یاران آن حضرت نیز روزه گرفتند؛ آنگاه به ما فرمودند، دوازده رکعت نماز بجا آوریم (هر دو رکعت به یک سلام) که در هر رکعت، «حمد» و «سوره ای» بخوانیم و هنگامی که نمازها به پایان رسید، هر یک از سوره های **حمد، توحید و معوذتین** (فلق و ناس) را **چهار مرتبه** بخوانیم؛ آنگاه **چهار مرتبه** گفته شود:

لَا إِلَهَ إِلَّا اللَّهُ وَاللَّهُ أَكْبَرُ، وَشُبْحَانَ اللَّهِ، وَالْحَمْدُ لِلَّهِ، وَ لَا حَوْلَ وَلَا قُوَّةَ إِلَّا بِاللَّهِ الْعَلِيِّ الْعَظِيمِ؛ و **چهار مرتبه**: اللَّهُ اللَّهُ رَبِّي لَا أُشْرِكُ بِهِ شَيْئًا و **چهار مرتبه**: لَا أُشْرِكُ بِرَبِّي أَحَدًا.(۶)

ششم: **دوازده رکعت نماز** دیگر:

«شیخ طوسی»، از حسین بن روح(رحمه الله) روایت کرده است که: در این روز دوازده رکعت نماز بجا می آوری و در هر رکعت **حمد** و هر سوره ای که خواستی می خوانی و پس از هر دو رکعت و سلام نماز، می خوانی:

اَلْحَمْدُ لِلَّهِ الَّذِي لَمْ يَتَّخِذْ وَلَدًا، وَ لَمْ يَكُنْ لَهُ شَرِيكٌ فِي الْمُلْكِ، وَ لَمْ يَكُنْ لَهُ وَاوِلِيٌّ مِنَ الدُّلِّ، وَكَبْرُهُ تَكْبِيرًا، يَا عِدَّتِي فِي مُدَّتِي، يَا صَاحِبِي فِي شِدَّتِي، يَا وَاوِلِيٌّ فِي نِعْمَتِي، يَا غِيَاثِي فِي رَعْبَتِي، يَا نَجَاحِي فِي حَاجَتِي،

سختیم ای سرپرست من در نعمتم ای فریادرس من در آنچه خواهم ای بر آرنده حاجتم

یاحافظی فی غیبتی، یا کافی (کافی) فی وحدتی، یا انسی فی وحشتی،

ای نگهبان من در غیابم ای کفایت کننده ام در گوشه تنهایی ای همدم در وحشتم

أَنْتَ السَّاتِرُ عَوْرَتِي فَلَكَ الْحَمْدُ، وَ أَنْتَ الْمُقْبِلُ عَثْرَتِي فَلَكَ الْحَمْدُ،

تویی پرده پوش عیبهای من پس ستایش تو راست و تویی نادیده گیرنده لغزشم پس ستایش تو را است

وَأَنْتَ الْمُنْعِشُ صِرْعَتِي فَلَكَ الْحَمْدُ، صَلِّ عَلَيَّ مُحَمَّدٍ وَآلِ مُحَمَّدٍ، وَاسْتُرْ

و تویی برخیزاننده من هنگام افتادنم پس ستایش تو راست درود فرست بر محمد و آل محمد و پیوشان
عَوْرَتِي، وَ آمِن رُوْعَتِي، وَ اَقْلِنِي عَثْرَتِي، وَ اصْفَحْ عَن جُرْمِي، وَ تَجَاوَزْ
عییم را و ایمنی بخش هراسم را و نادیده گیر لغزشم را و چشم بیوش از جرمم و بگذر
عَنْ سَيِّئَاتِي فِي اَصْحَابِ الْجَنَّةِ، وَعَدَّ الصَّدَقِ الَّذِي كَانُوا يُوعَدُونَ.
از گناهانم در زمره بهشتیان بدان وعده راستی که بدانها داده شده.

وقتی که نماز و دعا، پایان یافت، هر يك از سوره های حمد، اخلاص، معوذتین، کافرون، انا انزلناه و آیه الکرسی را هفت
مرتبه می خوانی. سپس **هفت** بار می گویی: لا اِلهَ اِلاَّ اللهُ وَاللهُ اَكْبَرُ، وَسُبْحَانَ اللهِ وَلا حَوْلَ وَلا قُوَّةَ اِلاَّ بِاللّٰهِ وَ اَنگاه **هفت**
مرتبه می گویی: اللهُ اللهُ رَبِّي لا اَشْرِكُ بِهِ شَيْئًا، پس از آن، هرچه از خدا می خواهی طلب نما. (۷)
هفتم: دعایی است که وقتی امام موسی بن جعفر (علیهما السلام) را در روز ۲۷ رجب سال ۱۷۹ هجری از مدینه به سوی
بغداد حرکت دادند، آن را خواند:

يا مَنْ اَمَرَ بِالْعَفْوِ وَالتَّجَاوُزِ، وَصَمَّنَ نَفْسَهُ الْعَفْوَ وَالتَّجَاوُزَ، يا مَنْ عَفَى
ای که دستور داده به عفو و گذشت و خود او هم عفو و گذشت (از گنهکاران را) ضمانت کرده ای که عفو کرده
وَ تَجَاوَزَ، اَعْفُ عَنِّي وَ تَجَاوَزْ يا كَرِيْمُ، اللهُمَّ وَقَدْ اَكْذَى الطَّلَبُ، وَ اَغْيَبَتِ
و گذشت فرمودی مرا مورد عفو و گذشت خویش قرار ده ای کریم خدایا جستجو به جایی نرسید و راه چاره
الْحَيْلَةُ وَالْمَذْهَبُ، وَ دَرَسَتِ الْاَمَالَ، وَ انْقَطَعَ الرَّجَاءُ اِلاَّ مِنْكَ، وَ حَدَكَ لا
و رفتن بسته شد و آرزوها کهنه گشت و امید بریده شد جز از تو که یکتایی
شَرِيكَ لَكَ، اللهُمَّ اِنِّي اَجِدُ سُبُلَ الْمَطَالِبِ اِلَيْكَ مُسْرِعَةً، وَ مَنَاهِلَ
و شریکی نداری خدایا من بخوبی می یابم که راههای جستجو بسوی تو گشوده است و آبشخورهای
الرَّجَاءِ لَدَيْكَ مُتْرَعَةً، وَ ابْوَابَ الدُّعَاءِ لِمَنْ دَعَاكَ مُفْتَحَةً، وَ الْاِسْتِعَانَةَ
امید در نزد تو پر از آب است و درهای دعا برای کسی که تو را بخواند باز است و یاریت
لِمَنْ اسْتَعَانَ بِكَ مُبَاحَةً، وَ اَعْلَمُ اَنَّكَ لِدَاعِيكَ بِمَوْضِعِ اجَابَةٍ، وَ لِلصَّارِحِ
برای آن کس که از تو یاری خواهد آماده و مباح است و بخوبی می دانم که تو آماده اجابت دعای خوانندگان هستی و
مهیای فریادرسی

اِلَيْكَ بِمَرَضِ اغَاثَةٍ، وَ اَنَّ فِي اللّٰهْفِ اِلَى جُوْدِكَ، وَ الضَّمَانِ بِعِدَّتِكَ عَوْضًا
فریادخواهان از درگاهت می باشی و این را هم می دانم که در پناهنده شدن به جود تو و اعتماد به وعده تو عوض کاملی
مِنْ مَنَعِ الْبَاحِلِيْنَ، وَ مَنْدُوْحَةً عَمَّا فِي اَيْدِي الْمُسْتَأْتِرِيْنَ، وَ اَنَّكَ لا
از منع بخیلان و بی نیازی وسیعی است از آنچه در دست توانگران و ثروتمندان است و می دانم که تو
تَحْتَجِبُ عَن خَلْقِكَ اِلاَّ اَنْ تَحْجُبَهُمُ الْاَعْمَالُ ذُوْنَكَ، وَ قَدْ عَلِمْتُ اَنَّ
از خلق خویش در حجاب نشوی مگر آن که اعمال ایشان میان تو و ایشان حجاب قرا دهد و این را هم دانسته ام که
اَفْضَلَ زَادِ الرَّاحِلِ اِلَيْكَ عَزْمُ اِرَادَةِ يَحْتَازَكَ بِهَا، وَ قَدْ نَاجَاكَ بِعَزْمِ الْاِرَادَةِ
بهترین توشه کسی که به سوی تو کوچ کند يك تصمیم جدی و نیرومندی است که تو را بدان اختیار کند و با چنین
تصمیمی

قَلْبِي، وَ اَسْأَلُكَ بِكُلِّ دَعْوَةٍ دَعَاكَ بِهَا رَاجٍ بَلَّغْتَهُ اَمَلَهُ، اَوْ صَارِحُ اِلَيْكَ
دل من با تو به راز و نیاز پرداخته از تو خواهم به حق هر دعایی که تو را دعا کرده بدان شخص امیدواری که به آرزویش
رسانده ای یا فریادخواهی که به
اَعْتَتَّ صَرْحَتَهُ، اَوْ مَلْهُوْفٍ مَكْرُوْبٍ فَرَّجْتَ كَرْبَهُ، اَوْ مُذْنِبٍ خَاطِئٍ
درگاه تو فریادخواهی کرده و به دادش رسیده یا دلسوخته گرفتاری که تو گرفتاریش را بر طرف کرده یا گنهکار
خطاپیشه ای

عَفَرْتَ لَهُ، اَوْ مُعَافَى اَنْمَمْتَ نِعْمَتَكَ عَلَيْهِ، اَوْ فَقِيْرٌ اَهْدَيْتَ غِنَاكَ اِلَيْهِ،
که تو او را آرمزیده ای یا تندرستی که نعمت را بر او تمام کرده ای یا نداری که از توانگری خود به او داده ای
وَ تِلْكَ الدَّعْوَةُ عَلَيْكَ حَقٌّ، وَ عِنْدَكَ مَنْزِلَةٌ، اِلاَّ صَلَّيْتَ عَلَي مُحَمَّدٍ وَ آلِ
و چنین دعایی به درگاهت حقی پیدا کرده در پیش تو منزلت و مقامی یافته که درود فرستی بر محمد و آل
مُحَمَّدٍ، وَ قَضَيْتَ حَوَائِجِي حَوَائِجِ الدُّنْيَا وَ الْاٰخِرَةِ، وَ هَذَا رَجَبٌ

محمّد و برآوری حاجاتم را حاجات دنیا و آخرت و این ماه رجب
 الْمُرَجَّبِ الْمُكْرَمِ، الَّذِي أَكْرَمْتَنَا بِهِ، أَوَّلُ أَشْهُرِ الْحُرْمِ، أَكْرَمْتَنَا بِهِ مِنْ بَيْنِ
 المرجب و ماه گرامی است آن ماهی که نخستین ماه محترم است و ما را بدان گرامی داشته ای از میان سایر
 الْأُمَمِ، يَا ذَا الْجُودِ وَالْكَرَمِ، فَنَسْئَلُكَ بِهِ وَبِاسْمِكَ الْأَعْظَمِ الْأَعْظَمِ
 امتهای صاحب جود و کرم پس به حق این ماه از تو خواهیم و به حق نام اعظم تو... آن
 الْأَعْظَمِ، الْأَجَلِّ الْأَكْرَمِ، الَّذِي خَلَقْتَهُ فَاسْتَقَرَّ فِي ظِلِّكَ، فَلَا يَخْرُجُ مِنْكَ
 نام برتر و گرامی تری که آن را آفریدی پس در زیر سایه رحمتت مستقر گردید و از تو به
 إِلَى غَيْرِكَ، أَنْ تُصَلِّيَ عَلَيَّ مُحَمَّدَ وَأَهْلَ بَيْتِهِ الطَّاهِرِينَ، وَتَجْعَلَنَّا مِنْ
 دیگری نرسد که درود فرستی بر محمد و خاندان پاکش و قرار دهی ما را از کسانی که
 الْعَامِلِينَ فِيهِ بِطَاعَتِكَ، وَالْأَمْلِينَ فِيهِ بِشَفَاعَتِكَ، اللَّهُمَّ وَاهْدِنَا إِلَى سَوَاءِ
 در این ماه به طاعتت عمل کنیم و آنان که در این ماه آرزوی شفاعت را دارند خدایا ما را به راه راست هدایت فرما
 السَّبِيلِ، وَاجْعَلْ مَقِيلَنَا عِنْدَكَ خَيْرَ مَقِيلٍ فِي ظِلِّ ظَلِيلٍ، فَإِنَّكَ حَسْبُنَا
 و جایگاه ما را در پیش خود بهترین جایگاه در زیر سایه همیشگی ات قرار ده که براستی تو ما را بسی
 وَنِعْمَ الْوَكِيلُ، وَالسَّلَامُ عَلَيَّ عِبَادِهِ الْمُضْطَفِينَ، وَ صَلَاتُهُ عَلَيْهِمْ أَجْمَعِينَ،
 و نیکو و کیلی هستی و سلام بر بندگان برگزیده اش و درود او بر ایشان
 اللَّهُمَّ وَ بَارِكْ لَنَا فِي يَوْمِنَا هَذَا الَّذِي فَضَّلْتَهُ، وَ بِكَرَامَتِكَ جَلَلْتَهُ،
 همگی و نیز خدایا مبارک گردان برای ما در این روزی که آن را برتری دادی و به کرامت خویش آن
 وَ بِالْمَنْزِلِ الْعَظِيمِ الْأَعْلَى أَنْزَلْتَهُ، صَلِّ عَلَيَّ مِنْ فِيهِ إِلَى عِبَادِكَ أَرْسَلْتَهُ،
 را بزرگ کردی و به جایگاه بزرگ والاتری آن را جای دادی درود فرست بر آن کس که او را در این ماه به سوی بندگان
 وَ بِالْمَحَلِّ الْكَرِيمِ أَحَلَلْتَهُ، اللَّهُمَّ صَلِّ عَلَيْهِ صَلَاةً دَائِمَةً تَكُونُ لَكَ شُكْرًا،
 فرستادی و او را به مقام بزرگی درآوردی خدایا درود فرست بر او درودی همیشگی که
 وَ لَنَا دُخْرًا، وَاجْعَلْ لَنَا مِنْ أَمْرِنَا يُسْرًا، وَ اخْتِمْ لَنَا بِالسَّعَادَةِ إِلَى مُنْتَهَى
 برای تو سپاسگزاری باشد و برای ما ذخیره ای و قرار ده برای ما در کارمان آسانی و تا پایان عمرمان با خوشبختی
 آجَالِنَا، وَ قَدْ قَبِلْتَ الْيَسِيرَ مِنْ أَعْمَالِنَا، وَ بَلَّغْنَا بِرَحْمَتِكَ أَفْضَلَ آمَالِنَا،
 ما را مقرون دار و تو ای خدا براستی چنانی که اعمال اندک ما را پذیرفتی و به رحمت خویش ما را به
 إِنَّكَ عَلَى كُلِّ شَيْءٍ قَدِيرٌ، وَ صَلَّى اللَّهُ عَلَى مُحَمَّدٍ وَ آلِهِ وَسَلَّمَ. (۸)
 بهترین آرزوهایمان برسان همانا تو بر هر چیز توانایی و درود و تحیت خدا بر محمد و آلش باد.

۱. اقبال، صفحه ۶۷۳.

۲. مصباح المتهجد، صفحه ۸۱۴.

۳. اقبال، صفحه ۶۷۳. (به همین مضمون چند روایت دیگر را نیز نقل کرده اند).

۴. همان مدرک، صفحه ۶۷۴ و زاد المعاد، صفحه ۴۰.

۵. زاد المعاد، صفحه ۴۰.

۶. مصباح المتهجد، صفحه ۸۱۴، و زاد المعاد، صفحه ۴۰.

۷. مصباح المتهجد، صفحه ۸۱۶ و اقبال، صفحه ۶۷۶. (در زاد المعاد، صفحه ۴۰، می گوید: این نماز، به سند
 عتبر از حضرت صاحب الامر (علیه السلام) نقل شده است).

۸. اقبال، صفحه ۶۷۷ و مصباح المتهجد، صفحه ۸۱۴ و زاد المعاد، صفحه ۴۱ (با اندکی تفاوت).

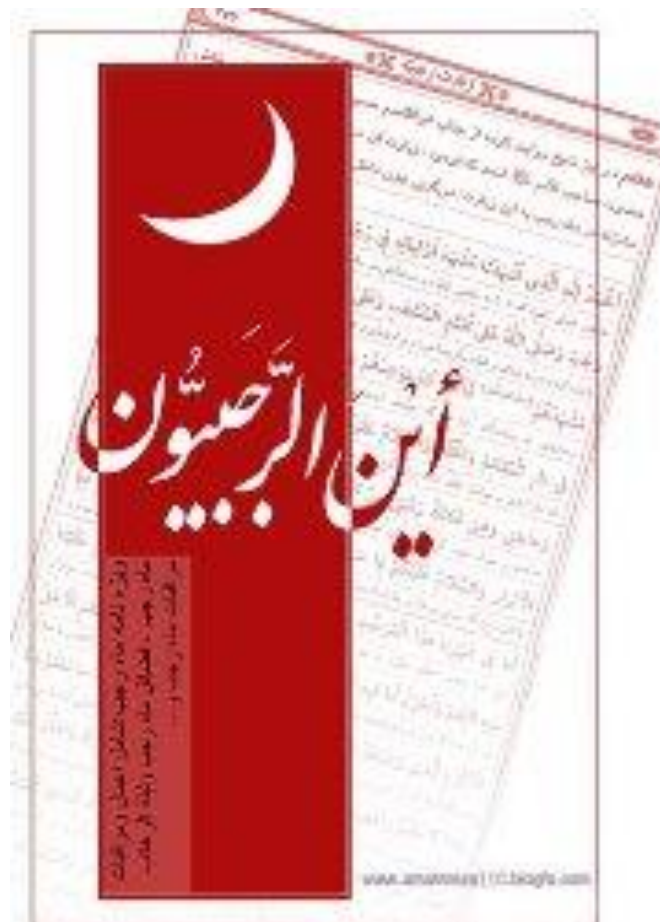

روز آخر ماه

در این روز، نماز جناب سلمان را بجا می آوری (که چگونگی آن، در اعمال روز اوّل ماه رجب، گذشت). همچنین روزه نیز در این روز پاداش فراوان دارد، امام رضا(علیه السلام) فرمود:
«هر کس روز آخر ماه رجب را روزه بگیرد، خداوند گناھانش را می آمرزد.» (۱)

۱. اقبال، صفحه ۶

بازگشت به فهرست

برگرفته از کتاب شریف مفاتیح الجنان